

Belevingsonderzoek Kleine Beerze

Opgesteld door maarten.jacobs@wur.nl

Versie 25 september 2005

Dit is een voorlopig onderzoeksverslag van het belevingsonderzoek Kleine Beerze. Het onderzoek loopt nog, en het verslag zal worden aangevuld.

Voorlopige inhoudsopgave:

Hoofdstuk 1: doel en opzet onderzoek (gereed als concepttekst)

Hoofdstuk 2: interpretatie van de interviews (gereed als concepttekst)

Hoofdstuk 3: het planproces en veranderingen in opvattingen (nog te schrijven)

Hoofdstuk 4: conclusies (nog te schrijven)

Bijlage: verslagen van de interviews.

Hoofdstuk 1 Doel en opzet onderzoek

1.1 aanleiding

Waterschap de Dommel werkt aan een samenhangende visie en een inrichtingsplan voor een negen kilometer lang traject van de beek 'de Kleine Beerze'. De beek is in dit traject gekanaliseerd, maar moet ruimte krijgen voor natuurlijke beekprocessen. Het traject voldoet momenteel niet aan de doelstellingen voor waternatuur en viswater. Daarnaast moet er ruimte komen voor waterberging. Tenslotte moet de verdroging van twee natte natuurgebieden in het traject worden tegengegaan.

Waterschap de Dommel streeft hierbij naar een inrichtingsplan dat breed gedragen wordt door betrokken partijen: 'belanghebbende partijen moeten vroegtijdig bij het project worden betrokken en regelmatig tussentijdse producten bespreken om specialistische kennis en de slagingskans op breedgedragen en inpasbare oplossingen te vergroten' (Boland, 2005).

Daarmee sluit het project goed aan bij de problematiek die centraal staat in het onderzoeksproject 'Watertekens'. Daarin wordt onderzocht hoe mensen water beleven, hoe deze kennis is te gebruiken in planningsprocessen en hoe planningsprocessen en de communicatie daarin kunnen worden ingericht zodat recht gedaan kan worden aan verschillende belevingswerelden van betrokkenen. Waterschap de Dommel is deelnemer van het onderzoeksproject 'Watertekens', en heeft Beekherstel de Kleine Beerze aangedragen als case-studie.

1.2 doelen en vragen

De doelen van het belevingsonderzoek Kleine Beerze zijn om de belevingswerelden van betrokkenen in kaart te brengen, alsmede de veranderingen in de beleving gedurende het planproces, en mogelijkheden aan te reiken deze kennis te benutten in het planproces. Deze doelen worden kort toegelicht.

Omdat water in het plangebied een grotere ruimtevrager wordt dan voorheen (meer ruimte voor natuurlijke loop, ruimte voor waterberging), zijn er automatisch meer partijen bij betrokken. Dit is temeer het geval omdat de functies waternatuur en viswater aan het gebied zijn toegekend, functies die voor meerdere partijen om verschillende redenen interessant kunnen zijn. De toekomstige veranderingen in de ruimte zijn dus relevant voor betrokkenen van divers pluimage, die vanuit verschillende belevingswerelden (met verschillende belangen, waarden en overtuigingen) naar het gebied en het planproces kunnen kijken. Omdat Waterschap de Dommel de belanghebbende partijen in het planproces wil betrekken, is het van belang de belevingswerelden te leren kennen. Mensen reageren immers vanuit hun eigen belevingswereld.

Deze belevingswereld kan echter veranderen gedurende het planproces en de communicatie daarin. Zo is het goed denkbaar dat omwonenden momenteel nauwelijks een beeld hebben van de waterproblematiek die in het plangebied speelt. Het kan gebeuren dat zij als gevolg van een informatiebijeenkomst meer bewust worden van de problematiek zoals voorgespiegeld, het er wel of niet mee eens zijn, en zo hun opvattingen over het gebied veranderen. Het is daarom ook van belang om veranderingen in de belevingswerelden gedurende het planproces te onderzoeken. Deze kennis kan bijdragen aan de totstandkoming van een breed gedragen plan.

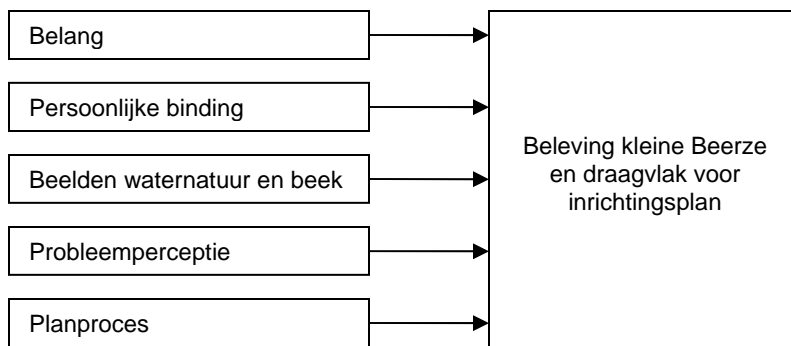
Tenslotte is het uitdrukkelijk niet alleen de bedoeling kennis over beleving te verzamelen, maar tevens inzicht te krijgen in het probleem hoe deze kennis kan worden aangewend in het planproces.

Op grond van het voorgaande gaan we uit van de volgende vragen:

- Hoe beleven betrokkenen (boeren, burgers, belangenbehartigers en medewerkers aan het planproces) het huidige plangebied, alsmede de waterproblematiek die aanleiding is tot het inrichtingsplan?
- Welke veranderingen treden er op in de beleving van betrokkenen gedurende het planproces?
- Hoe is kennis over beleving en veranderingen daarin te gebruiken in het planproces, enerzijds om tot een plan te komen dat draagvlak heeft onder betrokkenen en anderzijds om gebiedskennis van betrokkenen te benutten?

1.3 conceptueel kader

De meer fundamenteel-theoretische invalshoek op de beleving van water en communicatie daarover in planprocessen staat uitgebreid beschreven in het projectvoorstel 'Watertekens'. Daarin wordt gesteld (en theoretisch onderbouwd) dat verschillende groepen mensen verschillende belevingswerelden hebben, onder andere doordat zij er verschillende belangen, wensen en overtuigingen op nahouden. In ruimtelijke planprocessen heeft men onherroepelijk met deze verschillende belevingswerelden te maken. Rekening houden met deze belevingswerelden teneinde tot een breed geaccepteerd plan te komen, hangt mede af van de wijze van communiceren tussen verschillende partijen gedurende het planproces. Dit onderzoek sluit aan op deze invalshoek. Voor deze case-studie is daarnaast een specifiek conceptueel kader ontwikkeld om het onderzoek te structureren (figuur 1). Dit kader geeft de belangrijkste factoren weer die van invloed zijn op de wijze waarop betrokkenen het plangebied zullen beleving, en die dus tevens bepalend zijn voor het draagvlak voor het inrichtingsplan.

Figuur 1: conceptueel kader belevingsonderzoek Kleine Beerze

Een eerste factor die van grote invloed is op de wijze waarop mensen een gebied beleven is het belang dat zij hebben bij het gebied. Een boer die grond heeft in het plangebied heeft hele andere belangen dan een recreant die er enkele malen per jaar een wandeling maakt.

Ten tweede speelt de persoonlijke binding een rol. Voor mensen die al lang in of bij het gebied wonen, kunnen plekken een bijzondere betekenis krijgen, onder andere door persoonlijke herinneringen en verhalen die met deze plekken verbonden zijn. Het gebied kan dan zelfs een identiteitsverlener zijn ('dit is mijn thuis'). Voor mensen zonder grote persoonlijke binding met het gebied zullen hele andere typen oordelen een rol spelen.

Ten derde zijn algemene beelden van waternatuur van invloed op de wijze waarop men het gebied ervaart. Uit eerder onderzoek is gebleken dat er in de maatschappij verschillende beelden van waternatuur bestaan, uiteenlopend van 'wilde waternatuur' tot 'functionele waternatuur' (Jacobs, Berg, Langers, Kralingen, & De Vries, 2002; Langers, 2002). Mensen met een wild beeld vinden alleen waternatuur zonder invloed van de mens echte natuur, vinden dat de mens de natuur zoveel mogelijk haar eigen gang kan laten gaan, en vinden ongestoorde natuur het mooist. Mensen met een functioneel beeld vinden door de mens geproduceerde natuur ook echte natuur, vinden dat de mens de natuur mag gebruiken ter eigen nut, en vinden door de mens aangelegde natuur het mooist. Mensen met een verschillend beeld zullen dezelfde plek heel anders beoordelen. Zo zal iemand met een wild beeld van waternatuur het huidige gebied niet natuurlijk vinden, terwijl iemand met een functioneel beeld het huidige gebied wel als natuur beoordeelt. Omdat het in dit project om een specifieke vorm van waternatuur gaat, namelijk een beek, zullen de algemene natuurbeelden bovendien worden uitgewerkt tot beelden van beeknatuur (een spectrum van wilde beeknatuur, waarbij de beek ongehinderd en zonder verdere ingrepen van de mens haar gang kan gaan, tot menselijke beeknatuur, waarin de processen gereguleerd worden door de mens). Daarmee kunnen we bovendien toetsen of er logische samenhang bestaat tussen algemene beelden van waternatuur en de specifieke beelden van beeknatuur,

Ten vierde speelt de probleemperceptie een rol. Mensen die de door het Waterschap gesignaleerde problemen (verdroging, te weinig natuurlijk, wateroverlast bij piekafvoer)

niet ervaren of herkennen, zullen met andere ogen naar zowel het gebied als het planproces kijken dan mensen die de problemen wel herkennen. Daarnaast kan het zijn dat sommige betrokkenen andere problemen in het gebied ervaren dan de problemen die door het waterschap zijn gesignaleerd.

Tenslotte kan het planproces zelf van invloed zijn op de belevingswereld van betrokkenen. Zo kan het zijn dat betrokkenen tijdens informatiebijeenkomsten voor hen nieuwe informatie krijgen aangereikt die opvattingen over het gebied veranderen.

1.4 onderzoeksopzet

In deze paragraaf wordt beschreven op welke wijze we antwoorden willen krijgen op de vragen die centraal staan in het onderzoek, waarbij het conceptueel kader als leidraad dient.

De eerste vraag was: hoe beleven betrokkenen (boeren, burgers, belangenbehartigers en medewerkers aan het planproces) het huidige plangebied, alsmede de waterproblematiek die aanleiding is tot het inrichtingsplan? Een antwoord op deze vraag willen we vinden door middel van een serie open interviews onder verschillende belanghebbenden. In deze interviews zal worden gevraagd hoe men het gebied beleeft. Daarbij zal worden gevraagd naar de ervaren schoonheid van het gebied, bijzondere betekenissen die men aan het gebied toekent, de activiteiten die men onderneemt in het gebied, enzovoorts. In de open interviews zal tevens gevraagd worden naar de factoren die deze belevingswereld beïnvloeden, namelijk het belang, de persoonlijke binding, het beeld van waternatuur en de probleemperceptie. Om het beeld van waternatuur te achterhalen zullen omschrijvingen worden voorgelegd van verschillende beelden, zoals die in eerder onderzoek werden gevonden. Respondenten kunnen per beeld aangeven in hoeverre ze het ermee eens zijn, en wat hun favoriete beeld is. Bij het vragen naar probleemperceptie maken we onderscheid in algemene waterproblematiek in de zandgronden in Nederland, en de specifieke waterproblematiek in het gebied. Het voordeel van open interviews is dat de interviewer steeds kan doorvragen naar de motieven achter de antwoorden, waardoor een compleet beeld van de belevingswereld kan worden verkregen. De interviews zullen worden geanalyseerd op verschillen en overeenkomsten in de belevingswerelden van betrokkenen, alsmede op verschillen en overeenkomsten in de factoren die deze belevingswerelden beïnvloeden. Van belang is dat deze interviews worden gehouden voor het planproces echt is begonnen en naar buiten gebracht, zodat we een nulmeting hebben, op grond waarvan we later de veranderingen in de belevingswereld onder invloed van het planproces kunnen onderzoeken.

De tweede vraag was: welke veranderingen treden er op in de beleving van betrokkenen gedurende het planproces? Dit wordt onderzocht door enerzijds het planproces te observeren, met name op momenten dat er contact is tussen planners en betrokkenen, en anderzijds de respondenten die eerder zijn geïnterviewd later nog een of twee keer te vragen naar hun opvattingen. Op deze wijze kunnen veranderingen in belevingswerelden worden onderzocht en gerelateerd aan het planproces. Ook zullen we de respondenten

aan het einde van het planproces de beelden van waternatuur nog eens voorleggen, om te onderzoeken of deze ook veranderen of juist stabiel zijn in de tijd.

De derde vraag luidde: hoe is kennis over beleving en veranderingen daarin te gebruiken in het planproces, enerzijds om tot een plan te komen dat draagvlak heeft onder betrokkenen en anderzijds om gebiedskennis van betrokkenen te benutten? Dit kan door aandachtspunten uit het belevingsonderzoek aan te reiken die nuttig kunnen zijn bij het maken van een inrichtingsplan (waarbij het van belang is dat het belevingsonderzoek goed is afgestemd op het planproces). Daarnaast zal ook het planproces gevolgd worden, met speciale aandacht voor momenten waarop contact plaatsvindt met betrokkenen (klankbordbijeenkomsten en openbare bijeenkomsten), om te observeren hoe overleg, communicatie en voorlichting verlopen, en welke problemen en successen zich hierin voordoen met het oog op een breed gedragen plan. Een derde mogelijkheid is dat de belevingsonderzoekers op een geschikt moment een actieve rol spelen, bijvoorbeeld door op grond van het onderzoek samen met de opstellers van het inrichtingsplan 'belevingsscenario's' op te stellen. De uitwerking van dit laatste experimentele onderdeel staat nog volledig open, en is mede afhankelijk van de bevindingen uit de interviews.

Op grond van de interviews kan worden besloten enkele aanvullende interviews te houden. Met Waterschap de Dommel is afgesproken dat medewerkers van het Waterschap de eerste contacten leggen met te interviewen personen. Voor de zuiverheid van het onderzoek is het van belang dat deze personen zoveel mogelijk ad random worden geselecteerd (dus bijvoorbeeld niet iemand bewust selecteren omdat bekend is dat deze persoon mooie verhalen kan vertellen).

1.5 leeswijzer

In hoofdstuk 2 volgt een interpretatie van de open interviews die aan het begin van het planproces zijn gehouden. In hoofdstuk 3 wordt verslag gedaan van het planproces, en de veranderingen in de opvattingen van de betrokkenen in dit planproces. In hoofdstuk 4 volgen een conclusie en aanbevelingen.

Hoofdstuk 2 Interpretatie van de interviews

2.1 inleiding

In dit hoofdstuk volgt een interpretatie van de open interviews die in augustus 2005 zijn gehouden onder mensen die op verschillende manieren betrokken zijn bij het planproces voor de Kleine Beerze. In deze interpretatie ligt de nadruk niet op alle details die in de afzonderlijke interviews naar voren zijn gekomen. Daarvoor kan de bijlage met de interviewverslagen geraadpleegd worden. In de interpretatie gaat het juist om een beeld van alle interviews samen. De nadruk ligt daarbij op verschillen en overeenkomsten in de opvattingen van de verschillende betrokkenen, en mogelijke verklaringen daarvoor. Achtereenvolgens zullen de hoofdlijnen in opvattingen van boeren, vertegenwoordigers van natuurorganisaties, bewoners, en medewerkers van het waterschap en het projectbureau worden beschreven. Daarna volgt een beschouwing over de verschillen in perspectieven onder de vier groepen betrokkenen.

2.2 boeren (interviews 3, 4 en 12)

Op de vraag aan de boeren hoe zij het gebied beleven beginnen ze allen spontaan over de beperkingen die zij in het gebied ondervinden, of in de toekomst denken te ondervinden, voor hun bedrijfsvoering. Op de vraag naar hun belang bij het gebied noemen ze dan ook hun economische, bedrijfsmatige belang. Ook op de vraag naar hun binding met de streek antwoorden ze dat deze binding vooral gevormd is vanuit het feit dat ze hun bedrijf en woning hebben in het gebied.

De beperkingen die de boeren ondervinden stellen zij in verband met de natuurontwikkeling in het gebied. Er vindt een verschuiving plaats van landbouw naar natuur. Dertig jaar geleden heeft er een ruilverkaveling plaatsgevonden ten behoeve van de landbouw, en nu komen er plannen voor natuur. De ecologische hoofdstructuur heeft gevolgen, en het Brabants Landschap krijgt steeds meer grond. Een beperking voor de boeren bestaat uit gebrek aan uitbreidingsmogelijkheden voor de toekomst. Als het gebied rond hun bedrijven de bestemming natuur heeft, dan kan het zijn dat ze in de toekomst niet meer meekunnen met de trend van schaalvergroting. Een andere beperking ligt in de wijze van bedrijfsvoering. Zo worden door natuurontwikkeling grenzen gesteld aan het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Voor de biologische boer ligt dit laatste anders: hij heeft er juist belang bij dat er geen bestrijdingsmiddelen vanuit de omgeving op zijn areaal belanden. Daarnaast zien de boeren mogelijke problemen met toekomstige vernatting van het gebied, die de bedrijfsuitoefening bemoeilijkt. De boeren verwachten dat de beperkingen vanuit natuur groter worden door de op handen zijnde plannen voor de Kleine Beerze.

Toch kan op grond van de interviews niet geconcludeerd worden dat boeren tegen natuurontwikkeling in het algemeen zijn. Twee belangrijke nuanceringen zijn op zijn plaats. Ten eerste, boeren hebben vooral problemen met natuurontwikkeling als die hun

eigen toekomst bedreigt: ‘ik heb op zich geen moeite met natuurontwikkeling, alleen krijg ik er moeite mee als de natuur gaat bepalen hoe ik mijn bedrijf kan voeren’ (4). De boeren geven in dit verband ook aan dat er bepaalde regels moeten zijn, als het maar niet te veel en te belemmerend wordt. Boeren kunnen de plannen voor natuurontwikkeling, ook al zijn ze het niet mee eens met de wijze waarop natuurontwikkeling plaatsvindt, best accepteren, als zij er maar niet de dupe van worden. Bijvoorbeeld doordat ze andere grond krijgen. Een interessante suggestie in dit verband is om bij het herinrichtingsplan meteen te kijken of er wat ruilverkaveling kan plaatsvinden; een herverkaveling kan ook bijdragen aan mogelijkheden voor natuurontwikkeling.

Een tweede nuancering betreft de opvatting over wat natuur is. Boeren zijn niet tegen natuurontwikkeling, maar zij hebben een heel andere opvatting over wat natuur is, en over hoe natuur onderhouden kan worden, dan de opvatting die spreekt uit bijvoorbeeld de plannen voor de ecologische hoofdstructuur, of de wijze waarop het Brabants Landschap zijn gebieden beheert. Twee van de drie geïnterviewde voeren voelen het meest voor een *functioneel natuurbeeld*, waarin ook door de mens gemaakte gebieden natuur kunnen zijn, natuur gebruikt mag worden ten bate van de mens, en gecontroleerde natuur het mooist is. Een boer voelt ook veel voor het wilde natuurbeeld, maar geeft direct aan dat dat een ideaalbeeld is dat in Nederland, en ook in het gebied, niet van toepassing is. Vanuit hun opvattingen over natuur zien de boeren zichzelf ook als producenten en beheerders van natuur en landschap: ‘er is geen mens die grond beter onderhoudt dan de boer’ (3).

Uit veel zinsneden in de interviews blijkt het menselijke natuurbeeld van de boeren: ‘natuur is wel leuk maar je moet het niet laten verpieteren’ (3). Natuur moet onderhouden worden, om te voorkomen dat het een rotzooi wordt. Grote problemen met betrekking tot de natuur in Nederland zien de boeren dan ook niet, in het plangebied evenmin. Het terugbrengen van de Kleine Beerze naar de oorspronkelijke toestand vinden zij overdreven: ‘geld kan beter worden besteed aan onderhoud’ (3). Tegelijk zijn ze van mening dat dergelijke natuurontwikkeling toch niet tegen te houden is. De boeren vinden dat de beoogde natuurontwikkeling ‘niet bij voorbaat een levendiger landschap geeft’ (4). Zij vinden dat ze bijdragen aan de natuur, bijvoorbeeld door erfbeplantingen en bosjes. Maar, zoals reeds opgemerkt, dit is een andere vorm van natuur dan de natuurontwikkelaars voor ogen hebben. De boeren denken dat hun bijdrage aan natuur en landschap ook door burgers als prettig wordt ervaren, bijvoorbeeld omdat het variatie in het landschap geeft.

De boeren vinden dat hun rol als onderhouder van natuur en landschap weinig wordt erkend: ‘ze zouden boeren moeten belonen, stimuleren. Als je nu bijvoorbeeld slootkanten beheert krijg je daar iets geld voor terug. Iets in die geest. Maar dat kan veel meer’ (3). Terwijl er veel geld wordt gestoken in natuurontwikkeling, door aankoop van gronden die dan door natuurorganisaties wordt beheerd, zien de boeren weinig terug voor hun bijdrage aan natuur en landschap. Het beeld dat uit de interviews onder de boeren naar voren komt is niet dat zij tegen natuurontwikkeling zijn, maar eerder problemen hebben de beoogde natuur die wordt aangehangen door de natuurontwikkelaars. Het is binnen dit ideaalbeeld van oorspronkelijke natuur dat zij door anderen als tegengesteld

aan natuurbelangen worden gezien. Terwijl zij, binnen hun eigen opvatting van natuur, zichzelf juist als medeproducent en beheerder van natuur zien.

De boeren zien weinig problemen met het water in het gebied, hoogstens dat er wat hogere piekafvoeren zijn, zonder dat dit tot echter problemen leidt. Tevens zien zij geen noemenswaardige problemen met de natuur in het gebied. Geen van de boeren ziet dan ook de noodzaak voor een herinrichtingsplan in het gebied. De uitgangspunten voor het plan delen zij dan ook niet: vernatting kan zorgen voor problemen met de bedrijfsvoering, en de natuur heeft ook al mogelijkheden in het gebied zoals het nu is. De boeren vinden dat de betrokkenheid van mensen bij het planproces vooral via belangenorganisaties moet verlopen. De ervaringen met inspraakprocedures zijn niet zo goed, omdat ze vinden dat er weinig van de input in de plannen tot uiting komt. Verder vinden zij dat er verschil moet zijn tussen mensen die echt belang hebben bij het plan (zoals de boeren zelf) en mensen die er niet direct door worden geraakt (zoals recreanten).

2.3 vertegenwoordigers natuurorganisaties (interviews 10 en 11)

De twee geïnterviewde vertegenwoordigers van natuurorganisaties (IVN en Brabants Landschap) vinden het plangebied een mooi gebied. De natuurwaarden spelen een belangrijke rol in hun oordeel. Spekdonken en Molenbroek, de twee natuurparels, zijn dan ook de favoriete stukken. De een voelt zich alleen beroepsmatig verbonden met het gebied, de ander ook omdat ze er woont. Voor beide organisaties is het belang bij het gebied en de plannen het natuurbelang. Voor de IVN gaat het er dan vooral om dit natuurbelang onder de aandacht te houden in het planproces. Voor het Brabants Landschap ligt het gedetailleerder, omdat deze organisatie grond heeft in het gebied. Zij willen voldoende grond in bezit, vooral in de lagere delen van het beekdal, om er een Ecologische Hoofdstructuur-bestemming aan te geven. Zij zien een potentie als ecologische verbindingszone. Daarnaast wil het Brabants Landschap de verdroging tegengaan.

De geïnterviewde vertegenwoordigers hebben als meest favoriete beelden van natuur en beken een beeld van *wilde natuur*, waarin vooral natuur waarin de mens niet ingrijpt als echte natuur wordt gezien, en waarin deze natuur ook mooi wordt gevonden (dit in groot contrast met de boeren, die een functioneel beeld van natuur prefereren waarin veel plaats is voor menselijke activiteiten en invloeden). Zij zien problemen met betrekking tot de natuur in het gebied. Enerzijds de verdroging van de natte natuurgebiedjes, en anderzijds de hogere piekafvoeren, waardoor er waterberging moet komen. Zij zien graag hermeandering van de beek, en het langer vasthouden van water in het gebied. Zij zien daarnaast ook dat het voor de landbouw minder gunstig is in het gebied.

De vertegenwoordigers van de natuurorganisaties vinden het goed dat er een herinrichtingsplan gemaakt wordt. Zij zijn het ook eens met de uitgangspunten voor het plan (uitzondering: een van beide is het minder eens met waterberging in het gebied, vooral als die in natuurgebieden plaatsvindt).

2.4 bewoners (interviews 2, 5, 7, 8 en 14)

De bewoners geven aan dat het belang bij het gebied vooral bestaat uit een aantrekkelijke woonomgeving, en een recreatief belang, met name wandelen in het gebied. De mate waarin men zich verbonden voelt met het gebied verschilt: de een voelt zich zeer verbonden, de ander nauwelijks met het specifieke gebied, dat vooral belangrijk is omdat het een groene omgeving biedt.

De bewoners vinden het een aantrekkelijk gebied. Daarbij wordt benadrukt dat het groene karakter van het gebied hierin zeer bepalend is. Soms worden historische kenmerken genoemd: een verkavelingspatroon dat teruggaat tot de Middeleeuwen (8) en een oude toren (2). Ook wordt de afwisseling, zoals afwisseling tussen natuur en landbouw, genoemd: 'het contrast tussen landbouw en natuur, de spanning maakt het aantrekkelijk' (2). De mate waarin men gebruik maakt van het gebied verschilt tussen de bewoners: van dagelijks wandelen en werken voor vogelwerkgroepen die er actief zijn, tot een paar keer per jaar wandelen.

Voor de meeste bewoners zijn de natuurgebiedjes Spekdonken en Molenbroek, evenals de beek de favoriete plekken in het plangebied. Opvallend in de beschrijvingen van natuurbelevingen is dat de bewoners vaak refereren aan soorten die ze hebben gezien, zoals plantjes, vis, vogels en amfibieën; een respondent zag onlangs jonge vogels, waar hij wel vijf minuten naar is blijven kijken (14). Het perspectief van waaruit zij natuur beleven is dus heel anders dan het perspectief van de boeren (natuur als begrenzing van hun bedrijf en het beheer van natuur) en de vertegenwoordigers van natuurorganisaties (natuur als ecosysteem). De bewoners kijken in eerste instantie naar de natuur vanuit het kleine en direct waarneembare, de planten en dieren die ze tegenkomen tijdens de wandelingen. Daarnaast valt het op dat de bewoners de toegankelijk van het gebied ondermaats vinden: 'weinig mensen in het gebied, omdat het zo dicht zit en er geen routestructuren zijn, het natuurgebied ligt ver buiten de paden' (2).

De beelden van natuur en beek onder de bewoners verschillen dan ook van die van de vertegenwoordigers (wild natuurbeeld) en boeren (functioneel natuurbeeld). In de beelden van natuur onder de bewoners spelen spontane processen een rol, en is alles wat groeit en bloeit natuur (het spontane en brede natuurbeeld). De mens en natuur moeten samengaan, en de mens mag de natuur tot een bepaalde mate beïnvloeden. Een uitzondering vormt een bewoner die lid is van het IVN; deze heeft een wild natuurbeeld als favoriete beeld.

De bewoners vinden over het algemeen dat het helemaal niet slecht gaat met de natuur in het gebied. Wel wordt de verdroging af en toe genoemd. Verder wordt de toegankelijkheid vaak als problematisch ervaren. De bewoners zien dan ook niet zo de noodzaak tot ruimtelijke ingrepen in het gebied. Maar als er dan toch wordt ingegrepen, dan hebben ze niets tegen de uitgangspunten die zijn opgesteld voor de plannen. Vooral het laten meanderen van de beek wordt als positief gezien. En soms wordt benadrukt dat de mens niet moet worden vergeten in de plannen: er moeten genoeg mogelijkheden zijn

om van de natuur te genieten. De bewoners vinden het belangrijk dat de mensen die het aangaat betrokken worden bij de plannen, mensen moeten niet het idee krijgen dat er langs hun heen beslist wordt. Een bewoner merkt op dat het vaak wel moeilijk is om mensen bij plannen te betrekken.

2.5 medewerkers waterschap en projectbureau (interviews 15, 16 en 17)

De geïnterviewde medewerkers van het waterschap en het bureau dat het inrichtingsplan maakt, geven aan dat ze niet vaak in het gebied zijn geweest: een enkel bezoek vanuit hun werk. Ze voelen zich dan ook niet of nauwelijks persoonlijk verbonden met het gebied. De medewerkers vinden het van belang om water- en natuurdoelstellingen te realiseren in het gebied. Deze doelstellingen zijn door hogere overheden opgelegd, maar worden ook omarmd door de medewerkers; zij delen deze doelen. Daarnaast wordt de aantrekkelijkheid van het gebied van belang geacht. Ook wordt genoemd dat de belangen van boeren gediend moeten worden door het waterschap.

De Kleine Beerze wordt door de medewerkers vooral beoordeeld vanuit het perspectief van de kansen die er liggen. Het gaat dan om kansen om bij te dragen aan algemene, nationale doelstellingen, zoals de ecologische hoofdstructuur, het afstemmen van watersystemen op natuur, en het zorgen voor waterberging. Door de combinatie beek en natuur is juist dit gebied zeer geschikt om deze bijdrage te leveren. Als problemen in het gebied zien de medewerkers de verdroging, de versnippering van de natuur, de hoge piekafvoeren van de beek, maar ook de leefbaarheid van de streek, de toekomstperspectieven voor de boeren en de toegankelijkheid. De medewerkers vinden dat bij de uitgangspunten voor het plan, waar zij het mee eens zijn, op zo'n manier moeten worden verwezenlijkt dat niemand eronder lijdt. Het waterschap is er voor iedereen, en moet dus ook ieders belangen dienen. Daar zien zij ook kansen voor: natuurbelangen en boerenbelangen zijn niet per definitie strijdig, al ervaren boeren de noodzaak van natuurontwikkeling vaak niet, en er is voldoende ruimte om het gebied aantrekkelijk te maken.

De beelden van natuur en beek van de medewerkers komen globaal overeen met die van de bewoners. Het spontane en brede beeld van natuur zijn favoriet; daarbij gaat het om het samengaan van mens en natuur, en worden spontane processen, en alles dat groeit en bloeit als natuur gezien. De medewerker vinden het belangrijk dat mensen worden betrokken bij het plan: mensen hebben er recht op, het geeft grotere kansen op een geslaagd plan, en mensen die het gebied kennen kunnen nuttige kennis leveren. Wel is het soms moeilijk om deze betrokkenheid op een goede manier te organiseren. Zo is het lastig te bepalen op welke momenten in het planproces je bijeenkomsten moet organiseren. Daarnaast kun je niet altijd alle wensen inwilligen.

2.6 vier perspectieven op de Kleine Beerze

Tussen de vier groepen betrokkenen bestaan vrij systematische verschillen in opvattingen over het gebied en de plannen voor het gebied. Systematische verschillen tussen groepen wil hier zeggen dat de meningen van verschillende mensen binnen een groep vrij dicht bij elkaar liggen, maar dat de meningen tussen groepen duidelijk verschillen. Deze verschillen in opvattingen kunnen begrepen worden als het resultaat van verschillen in perspectieven waarmee het gebied bekeken wordt. Met perspectief wordt bedoeld een bepaalde manier van kijken naar het gebied, een bepaald referentiekader dat bepaalt welke betekenissen aan de omgeving worden toegekend. Deze perspectieven kunnen als volgt in trefwoorden gekenschetst worden:

1. de Kleine Beerze als landbouwgebied, met natuur en recreatie
2. de Kleine Beerze als natuurgebied, met landbouw en recreatie
3. de Kleine Beerze als aantrekkelijke woonomgeving, met natuur en landbouw
4. de Kleine Beerze als kansrijk gebied, met een veelheid aan belangen

De vier perspectieven zijn in beginsel niet strijdig met elkaar, maar zijn andere manieren van kijken naar hetzelfde gebied. De verschillen tussen de perspectieven liggen vooral in verschillen in de rangorde van waarden en betekenissen. Wel kunnen de perspectieven soms leiden tot opvattingen over het gebied die soms moeilijk te verenigen zijn. De verschillen in natuurbeelden, en de verschillende belangen van de groepen betrokkenen vormen goede verklaringen om de verschillende perspectieven te begrijpen.

De Kleine Beerze als landbouwgebied

De boeren zien het plangebied in eerste instantie als een landbouwgebied. Tevens vinden zij het gebied waardevol als natuurgebied en een aantrekkelijk gebied om in te recreëren. Maar hun landbouwbelang staat voorop in hun oordeel. Ingrepen in het gebied voor de natuurontwikkeling vinden zij zonde van het geld. Zij vinden het gebied nu al natuur, en zij vinden dat zij zelf natuur produceren en onderhouden. Als er dan toch ingrepen komen, dan maar op een manier die hun belangen niet schaadt. Misschien dat er met het inrichtingplan meteen wat verbeterd kan worden voor de boeren, bijvoorbeeld door ruilverkaveling.

De Kleine Beerze als natuurgebied

De vertegenwoordigers van natuurorganisaties kijken naar het plangebied als natuurgebied, waar tevens landbouw en recreatie plaatsvindt. Natuur heeft bij hen vooral de connotatie van een ecosysteem, waarbinnen zelfregulatie van belang is. Vanuit dit beeld is er het nodige aan te merken op het gebied, en zij zien dan ook de veranderingen graag tegemoet, zoals het hermeanderen van de beek en het maken van ecologische verbindingszones. Landbouwactiviteiten kunnen strijdig zijn met deze natuur. Er moet ruimte zijn voor landbouw, maar dan vooral buiten de natuurgebieden. Ook toegankelijkheid is belangrijk, maar dan wel zo dat de kwetsbare natuur wordt ontzien.

De Kleine Beerze als aantrekkelijke woonomgeving

De bewoners beoordelen het gebied als een omgeving die aantrekkelijk is om te wonen en te wandelen. Zij kijken naar de natuur vooral vanuit het oogpunt van soorten planten en dieren die je kunt tegenkomen in het veld. Alles dat spontaan groeit en bloeit is natuur,

of het nu zelfregulerende natuur is of door mensen onderhouden natuur is minder van belang voor de bewoners. Zij zien wel wat in de uitgangspunten voor het herinrichtingsplan, maar benadrukken dat de toegankelijkheid voor hen heel belangrijk is. Daarnaast vinden zij het belangrijk dat er ook kansen zijn voor boeren, enerzijds uit piëteit met de boeren, en anderzijds omdat hun activiteiten bijdragen aan afwisseling in het landschap.

De Kleine Beerze als kansrijk gebied

De medewerkers van het waterschap en het bureau dat het inrichtingsplan maakt zien het gebied in eerste instantie als een kansrijk gebied om doelstellingen voor water en natuur te verwezenlijken. Deze doelstellingen zijn door hogere overheden opgelegd, maar de medewerkers staan ook zelf achter deze doelstellingen. Hoewel zij een voorkeur hebben voor hetzelfde natuurbeeld als de bewoners, spreken zij toch heel anders over de natuur in het gebied, waarschijnlijk omdat zij zelf weinig in het gebied zijn geweest. De medewerkers vinden het belangrijk dat, bij het verwezenlijken van de doelstellingen, de belangen van anderen, boeren en recreanten, niet worden geschaad.

Verschillen in rangorde van belangen

In het algemeen ziet elke groep betrokkenen ook de belangen van andere groepen betrokkenen: natuurorganisaties erkennen dat boeren en recreanten belang hebben bij het gebied, boeren zien het belang van recreatief gebruik en natuur, enzovoorts. Echter, het totaalbeeld van het gebied, waarin de belangen onderling gerangordend zijn, is bij elke groep anders. Hier liggen verschillen in opvattingen die mogelijk, maar niet noodzakelijk, tot conflicten kunnen leiden.

Meningen over waterschap en planproces

Bij de meeste betrokken groot vertrouwen in het waterschap, en dat zij dit proces goed uitvoeren. Vaak wordt naar de reconstructie van de Grote Beerze verwezen, waar men tevreden over is. Over de wijze waarop mensen worden betrokken, door middel van voorlichting en inspraak, is men meestal wel tevreden. Sommigen uitte wel ontevredenheid over eerdere ervaringen met andere inrichtingsplannen, waar zij energie in gestoken hebben, maar daarbij niet het idee hebben gekregen dat er veel met hun inbreng is gedaan. Voor de boeren ligt het ietsje anders. In principe zijn zij het niet eens met de natuurontwikkeling, maar als het dan toch moet, dan maar op zo'n manier dat zij er niet slechter van worden, of zelfs zo dat zij er beter van worden, door bijvoorbeeld ruilverkaveling. Zij vinden wel dat ze goed worden geïnformeerd over plannen die hen direct aangaan. In het algemeen staat iedereen positief tegenover het planproces, met een mix van inspraak van de klankbordgroep en openbare inspraak. Wel zijn sommigen bang dat de doelen toch al vaststaan, en dat echte inspraak een wassen neus wordt op deze manier. Daarnaast vinden enkele boeren dat niet iedereen recht heeft op evenveel inspraak: de mensen die er direct belang bij hebben verdienen meer inbreng.

Aangehaalde referenties

- Boland, D. (2005). *Beekherstel Kleine Beerze; projectopdracht*. Boxtel: Waterschap de Dommel.
- Jacobs, M. H., Berg, A. E. v. d., Langers, F., Kralingen, R. B. A. S., & De Vries, S. (2002). *Waterbeelden. Een studie naar de beelden van waternatuur onder medewerkers van Rijkswaterstaat*. Wageningen: Alterra.
- Langers, F. (2002). *Waterbeelden: studie naar de beelden van water onder de Nederlandse bevolking*. Wageningen: Alterra.

Bijlage: verslagen van de interviews

Betrokken als	Melkveehouder met grond in het plangebied
Datum	23 augustus 2005
Interviewer	Josine Donders
Nummer	3

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Respondent kent vooral het zuiden richting Hoogeloon. Stukken tegen de Beerze aan zijn van BBL. BBL heeft de laatste jaren veel aangekocht van de gemeente. Boeren hebben deze stukken laten liggen (daarmee wordt bedoeld dat het bv om stukken gaat van een boer die 65 wordt waardoor er grond die gepacht was van de gemeente vrijkomt). Respondent heeft het idee dat BBL probeert het gebied te veroveren om er natuur van te maken met speciale beheersmaatregelen (op bepaalde tijden maaien) en waar ze geen echte landbouw meer op uitoefenen. Ze hebben wei waar ze kalveren op inscharen. Dat zal wel een bepaalde bedoeling hebben. Respondent heeft het nu over het gebied tussen de Heikesestraat en de Beerze. Respondent ziet op het kaartje dat zijn bedrijf vol in het gebied ligt en vraagt zich af wat de consequenties zijn voor de toekomst. Ze willen dat natuur meer het hoofddoel van het gebied wordt. Geen bestrijdingsmiddelen meer e.d., laat de natuur zijn gang gaan. De grond is altijd netjes beboerd geweest en bv zonder bestrijdingsmiddelen is dat tegenwoordig niet meer mogelijk.
- In het gebied liggen vooral melkveebedrijven.
- Molenbroek is al langer natuur. daar mag het gras alleen na bepaalde tijden gemaaid worden.
- Bij Vessem zitten ook boeren, in dat gebied. Respondent weet niet welke beperkingen zij opgelegd krijgen.

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Tegenover de Heikesestraat ligt grond die door respondent nog gewoon wordt beboerd zoals ze dat altijd gedaan hebben. Hij hoopt dat ze dat in de toekomst ook zo laten. Respondent heeft tegenover de weg een stukje grond met de gemeente geruild. BBL heeft daar ook opgekocht. Ze zijn daar burens geworden. BBL heeft gelijk gras ingezaaid.
- Respondent heeft een melkveebedrijf in het gebied. Hij heeft koeien, gras, maïs en bieten.
- Respondent komt behalve op eigen grond niet in het gebied, hij gebruikt het gebied verder niet.

1.3 wat betekent het gebied voor de betreffende persoon?

- Respondent vindt dat er grenzen gesteld worden is goed maar tot op zekere hoogte. Natuur is wel leuk maar je moet het niet laten verpieteren. Het moet

onderhouden worden. Je kunt wel alles natuurgebied maken en de boel de boel laten maar je moet er ook iets mee doen, onderhouden. Anders zie je door de bomen het bos niet meer. Respondent stoort zich hier aan. Ze gaan er overdreven mee om. Als voorbeeld noemt hij dat hij gehoord heeft dat ze de Beerze in de oude stijl willen herstellen. Dit terwijl de loop van de Beerze in de tijd van de ruilverkaveling net aangepast was, mooi rechtgelegd en nu moet het weer opnieuw aangepast. Waar is dat goed voor.

- De omgeving is heel belangrijk. Respondent woont hier graag maar heeft wel last van beperkingen. Hij is op de huidige plek komen wonen met de ruilverkaveling in 1969, grond is samengevoegd en vlak gemaakt. Hij is toen van het dorp naar dit, meer een landbouwgebied verhuisd. Dat was bedrijfsmatig heel belangrijk.

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- Zie 1.2: respondent komt alleen op eigen gebied.

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- Er is geen recreatie binnen het (omlijnde)gebied. Er zijn wel bossen binnen het stippellijngebied voor mensen die van wildernis houden.

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- Respondent heeft een bedrijfsmatig, economisch belang bij het gebied

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- Respondent denkt dat er geen andere belangen zijn in het gebied.

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- “Ja, je woont erin”. Respondent is echt aan het gebied gebonden, maar beroepsmatig.
- Op een vraag naar persoonlijke herinneringen geeft respondent aan dat hij die niet zo heeft want er is sinds hij hier is komen wonen niet zoveel veranderd. Later komt hij hierop terug. Hij herinnert zich dat in het begin het water van de Beerze veel schoner was, dat je erin kon zwemmen. Dat zou hij nu niet durven. Ook zat er toen veel vis in. dat kon je zien in de zomer als de Beerze droog viel. Hij weet niet of er nu ook nog vis in de Beerze zit.

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- Respondent ziet geen problemen mbt water in Nederland.
- Ze zeggen wel dat Nederland verdroogt, maar het areaal verharding is gigantisch toegenomen. Het gevolg daarvan is dat water versneld afgevoerd wordt.

Respondent denkt dat het daarom nog wel meevalt. Het ene jaar is bovendien droger dan het andere.

- Waterafvoer is goed in Nederland. Misschien voeren sloten die gemaakt zijn water wel te snel af, maar voor boeren is dat niet zo verkeerd.

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Nee, de natuur moet je gewoon zijn gang laten gaan en af en toe een keer ingrijpen. Het gaat niet zo erg verkeerd, maar het moet wel onderhouden worden. Vroeger werd er gesprokkeld, toen zagen de bossen (gebied Kleine Beerze) er perfect uit. Verder in Nederland weet respondent niet.

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Er zijn geen waterproblemen in het gebied.
- Er zijn ook geen natuurproblemen in het gebied, behalve onderhoud.

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- Ze verwachten wateroverlast en ze zijn bezig wateroverstort gebieden te maken zodat bepaalde gedeelten onder water gezet kunnen worden. Daar is respondent ook voor benaderd. Dat heeft respondent niet gedaan, hij heeft de betreffende grond laten liggen en die is toen door BBL opgekocht. Respondent heeft door de gemeente andere grond toebedeeld gekregen.
- Beperkingen voor boeren ivm natuur zouden wel een probleem kunnen vormen maar dat weet respondent niet.

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Respondent wil het gebied zo laten als het is, maar wel beter onderhouden. als een boom omvalt dan moet die opgeruimd worden. Als mensen doodvallen doen ze dat ook. En de ene boom duwt de andere weer om. “Dan krijg je wildernis. Dan beschouw ik het niet meer als natuur”. Vogelbescherming zegt dan daar kan weer een specht in die dooie boom leven, dat is leuk maar... dat is net zoiets als je op natuurgrond geen mest meer opbrengt dan verschraalt de grond. Weidevogels gaan niet op die grond want daar zit geen leven meer in. ze vinden daar geen pieren meer in.

6.2 wat moet behouden blijven?

- Het stroomgebied verleggen is onzin. Geld kan beter besteed worden aan onderhoud.

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

7.1 vindt men het goed als er ingegrepen wordt in het gebied?

- Nee dat is niet nodig

7.2 ziet men noodzaak om in te grijpen in het gebied?

- Zie 7.1.
- Natuur en milieu hebben sterke organisaties, dat houden je niet tegen. Die organisatie is te groot. Je kunt wel je mening geven maar ja.

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingzone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Waterberging: als ze verwachten dat er in de toekomst veel water komt maar respondent verwacht dat zelf niet. In de afgelopen 100 jaar is er helemaal geen wateroverlast geweest, dat zal de komende 100 jaar ook wel niet het geval zijn, tenminste niet een echte ramp zoals in China en zo. Dit hoeft dus niet.
- Verbindingszones maken is een klein beetje overdreven. Wild kun je niet sturen. De reeën komen toch en ook als er verbindingzones zijn moeten ze nog over verharde weg. Ze zijn bezig een oversteek te maken in het bos. Er is op zich niks op tegen maar het heeft weinig zin. Maar ze doen het toch.
- Natte natuurgebiedjes herstellen: de Molenbroek is nat echt natuurgebied, er is geen wei. Ze willen toestemming van respondent voor wateroverstort op zijn land omdat dat water niet schoon genoeg is voor de Molenbroek. Dat hebben ze verteld. Herstel van natuurgebiedjes? Hoe of wat dan, wat willen ze ermee? Dat is onduidelijk.

8.2 ziet men nog andere uitgangspunten voor een inrichtingsplan?

- Respondent weet geen andere uitgangspunten.

8.4 vindt men dat men er een eigen rol in kan spelen?

- Respondent ziet geen rol voor zichzelf.

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

Waterschap:

- Het waterschap moet gewoon de sloten goed onderhouden en zorgen dat er schoon water doorstroomt. Dat wordt steeds moeilijker voor ze. Respondent weet niet wat de oorzaken zijn. Respondent herinnert zich op dit moment dat de Beerze vroeger veel zo schoon was dat je erin kon zwemmen. Nu groeit er ook veel gras in het water van de Beerze. Op het oog is het verslechterd. Ze zijn dar ook wel mee bezig. Zie hieronder.
- Op de slootranden mag je niet meer teelten en ook niet meer spuiten. Daar is wel iets voor te zeggen, maar het wordt dan wel een grote rotzooi. Waterschap onderhoudt de slootranden niet. Ze zijn al jaren bezig om dit mechanisch te doen

maar dat lukt niet. Nederland kan niet zonder spuitmiddelen. Dat heeft met de schaalvergroting te maken.

- Er is 20 jaar geleden drukriolering gekomen. Het waterschap heeft toen aangekaart dat het lozen op het oppervlaktewater een probleem was. Dat hebben ze toen goed gedaan.

Overheid:

- De overheid trekt erg veel geld uit voor bv subsidie voor BBL. BBL kan daarmee grond opkopen. Dat maakt de grond voor boeren duur. En er is geen mens die grond beter onderhoudt dan de boer. De overheid zou meer geld moeten uittrekken voor boeren zodat zij meer aandacht aan onderhoud kunnen geven. Boeren worden aan alle kanten aangevallen. Op een gegeven moment houdt het een keer op. Voor de boeren gaat de kostprijs alleen maar omhoog. De grond wordt te duur. Ze zouden boeren moeten belonen, stimuleren. Als je nu bv slootkanten beheert krijg je daar iets geld voor. Iets in die geest. Maar dat kan veel meer. De beperkingen moeten niet teveel worden.

9 beelden van natuur

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee oneens

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- een beetje mee oneens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de mens natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- helemaal mee eens

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- helemaal mee eens

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als je duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

- helemaal mee eens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving E: dit zou ook als leidraad genomen moeten worden voor herinrichtingsplannen. De natuur moet een handje geholpen worden.

10 beelden van beek

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken zijn het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- een beetje mee oneens: er moet toch een beetje onderhoud aan gedaan worden. In het buitenland, in bepaalde gebieden kan dit wel maar niet in Nederland.

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- helemaal mee eens

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- helemaal mee eens

E

Ook door de mens gemaakte of gereguleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

- helemaal mee eens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving E: dit zou ook als leidraad genomen moeten worden voor herinrichtingsplannen.

Natuur , milieu en recreatie neemt wel de overhand in Nederland.

Betrokken als	Biologische geitenboer zonder grond in het plangebied
Datum	22 augustus 2005
Interviewer	Maarten Jacobs
Nummer	4

Een opmerking vooraf:

Ik vind het enigszins storend dat ik, terwijl ik toch een soort gebiedsexpert ben, waar veel gebruik van wordt gemaakt, daar geen vergoeding voor ontvang. Het gebruik van kennis wordt dan niet gehonoreerd. Dit zou minder erg zijn als je zou merken dat de ideeën van mensen die meewerken er echt toe doen, maar dat gevoel leeft niet erg. Ik vraag me af waar het dan scheef gaat. Zo hebben ze bij eerdere plannen van de provincie ideeën aangeleverd, maar die zijn zo van tafel geveegd.

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- We wonen in een prachtig gebied: de Beerze, natuurontwikkeling; hele mooie dingen
- Het past heel erg in de gedachte Nederland Parkland
- Boeren zijn alleen maar stoffering van het landschap, dat doet wel eens zeer

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- De respondent heeft een biologische geitenhouderij in het gebied
- Hij voegt hiermee wat toe aan landschap en natuur, maar vindt dat hij er soms weinig voor terugkrijgt
- Hij huurt grond van de Dienst Landelijk Gebied
- We hebben 600 geiten; als we moeten uitbreiden voor de toekomst dan hebben we een probleem hier; daar ben ik niet blij mee

1.3 wat betekent het gebied voor de betreffende persoon?

- Het is een mooi gebied, waar ik mijn bedrijf heb

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- Molenhoek is erg mooi
- Met dat water, dat is erg mooi
- Voor mij hoeven de akkers niet per se kaarsrecht te zijn

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- Collega-boeren zijn er erg negatief over; het loopt hard terug
- Dat ligt overigens niet alleen aan het gebied
- Het echte boeren, voedselproductie, dat zal moeilijk zijn, het zal meer stoffering van het landschap worden; een hoop mensen zullen daar niet blij mee zijn

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- Op zich heb ik niet zoveel belang bij het gebied
- Ik ben nog steeds voedselproducent: mijn belang is veel productie, per geit en per hectare
- Als er mee biologische boeren kwamen, zou dat natuurlijk prettig zijn
- Als biologische boer heb ik ook belang dat er geen gif vanuit de omgeving op mijn grond komt

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- Voor recreanten is het gebied van belang omdat het heel mooi is
- Maar als er geen koeien of geiten lopen is het er ook kaal
- Natuurontwikkeling geeft niet bij voorbaat een levendiger landschap

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- Het bedrijf is van de ouders van mijn vrouw geweest
- Wij hebben de keuze gemaakt van boeren op deze plaats
- In deze zin zijn we wel verbonden met de streek

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- Net iets gelezen over de waternavel, die waterplant die overal woekert
- Mijn kennis hierover komt van de media: watersnood, opwarming van de aarde
- Ik ervaar dat zelf nog niet zo

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Ik heb niet het idee dat de natuur met rasse schreden achteruitgaat
- Ik hoop alleen dat de natuur in Nederland niet te eentonig wordt

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Ik zie niet echt dat het gebied natter wordt of aan het verdrogen is
- Ik kan me voorstellen dat er door ruilverkavelingen en verstedelijking het water erg snel afgeboerd wordt
- Tien jaar geleden stond het omleidingkanaal nog onder water, nu is het altijd droog
- Toen wij hier kwamen kon ik verder weg kijken dan nu; wat er nu aan erfbeplanting en bosjes staat; ik denk niet dat het slecht gaat met de natuur
- Aan deze natuur dragen wij als boer ook een steentje bij

5 perceptie van problemen in plangebied

- Mij verbaast de gretigheid van gemeentes om bedrijventerreinen aan te leggen en wegen; dan moet er gecompenseerd worden, en dat gaat altijd ten koste van de landbouw, dat vind ik zonde
- De Ecologische Hoofdstructuur begrenst de grootte van het bedrijf
- Er is de laatste jaren wat sprake van ontvolking, en dat heeft gevolgen voor de sociale infrastructuur

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Dat vind ik een moeilijke vraag
- Het makkelijkste is om te zeggen dat ik overal de EHS af zou halen, omdat wij er middenin zitten en misschien last van krijgen met onze bedrijfsvoering, maar dat zou ik toch niet zomaar zeggen
- Ik heb nu nog niet last van de EHS, maar je weet niet wat de toekomst brengt, dan kan de EHS beperkend werken

6.2 wat moet behouden blijven?

- Ik heb op zich geen moeite met natuurontwikkeling, alleen krijg ik er moeite mee als de natuur gaat bepalen hoe ik mijn bedrijf kan voeren

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Ik vraag me af of mensen die hier van buiten komen worden, net zoveel te vertellen moeten hebben als boeren die al lange tijd zitten: een boerenbedrijf ontwikkelt zich ook, dat moeten mensen die hier van buiten komen accepteren (maar ik vind niet dat boeren zomaar alles mogen)
- Ik denk dat de boerenorganisatie erbij betrokken moet worden, ik persoonlijk niet zo denk ik; ik hoop dat belangenorganisaties onze belangen goed vertegenwoordigen
- Als er dingen zijn die specifiek voor het bedrijf van belang zijn, dan wordt ik altijd goed geïnformeerd; daar heb ik wel vertrouwen in

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

7.1 vindt men het goed als er ingegrepen wordt in het gebied?

- Wij zijn opgehouden met de plannen bijhouden
- Het is begonnen met de EHS, en die is zo vaak bijgesteld
- Af en toe heb ik wel het gevoel dat ik iets mis
- Voor een hoop mensen is het niet meer te volgen
- Bij heel de plannenmakerij worden de boeren er niet beter van

7.2 ziet men noodzaak om in te grijpen in het gebied?

- Ik zie geen grote problemen met de inrichting

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingzone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Natuur zorgt wel voor meer onkruid
- Een hoop boeren zullen de vernatting niet zo fijn vinden: de vraag is of het tegen is te houden, of zo te draaien is dat er nog te boeren is
- Natuurontwikkeling draagt er ook vaak aan bij dat het boeren moeilijker wordt

9 Natuurbeelden

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

helemaal mee oneens (zeker in Nederland, dat een parkland is)

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

een beetje mee eens

een beetje mee oneens (spontane processen zijn heel interessant)

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de men natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

een beetje mee oneens

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

Met deze vraag kan ik niets

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

een beetje mee eens

een beetje mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

omschrijving E

Soms wordt de suggestie gewekt dat de natuur die nu wordt aangelegd is voor de eeuwigheid wordt gemaakt. Daar ben ik het niet mee eens; het wordt nog steeds door de mens aangelegd.

10 Beken

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

een beetje mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

een beetje mee oneens

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

Kan ik niets mee

E

Ook door de mens gemaakte of gereguleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

een beetje mee eens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

omschrijving E (vooral als ik de laatste zin van de omschrijving niet meetel)

Betrokken als	Omwonende in het buitengebied
Datum	15 augustus 2005
Interviewer	Josine Donders
Nummer	5

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Kleine Beerze is voor de respondent eigenlijk Spekdonk en Molenbroek. Beide zijn voor hem “onvoorstelbaar prachtige gebieden”. Spekdonk omdat het kleinschalig is, kleine weiljes, kleine bosjes. Er is geen ruilverkaveling geweest. Molenbroek is een waardevol natuurgebied, niet bewerkt door boeren. Er komt nooit iemand.
- Het gebied wordt verder vooral beschreven aan de hand van vogels die er voorkomen: Geelgorsen, Steenuilen, Buizerds, Havikken, Valken. Er komen veel planten en vogels terug zoals de grutto als broedvogel, tureluur, wulpen e.d.
- Ook bepalend voor het gebied is een toren uit de 13de eeuw die vlak bij Oostelbeers en niet ver van de woning van de respondent, eenzaam en alleen in het land, staat. Respondent vond het belangrijk de toren te noemen na een vraag over de identiteit van het gebied. Hij is apart, de enigste oude toren in de omgeving. De toren is in de 60-ger jaren gerestaureerd.

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Respondent komt elke dag in het gebied (sinds pensioen), loopt door het gebied, is actief op het gebied van weidevogelbescherming en is lid van de roofvogelwerkgroep, kerkuil en steenuil bescherming. Nesten van weidevogels worden gelokaliseerd en gemarkeerd. Respondent heeft in verband hiermee contacten met boeren. Nestenkasten voor uilen worden geplaatst.

1.3 wat betekent het gebied voor de betreffende persoon?

- Bovenstaande geeft al aan dat het gebied elke dag belangrijk is voor respondent. Hij zegt ook dat hij voor zijn pensioen al met enige afgunst gekeken heeft hoe de boswachters e.d. het veld in trokken terwijl hij op de fiets naar het werk ging (leraar).

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- Spekdonk het mooist, maar ook Molenbroek zijn de favoriete plekken van de respondent (redenen zie boven).
- Respondent komt niet vaak in het zuiden van het gebied. Dit hoort bij de gemeente Vessem. De weidevogelbescherming is per gemeente georganiseerd. Daar zitten andere mensen. Ook een reden is dat daar minder natuur te vinden is.

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- In het noorden bij de toren heeft een gilde een oefenterrein met schietpalen.
- Verder is daar tegenover een oefenterrein voor paarden.

- In diezelfde omgeving ligt ook een voetbalveld dat nu gebruikt wordt door hangjongeren. Helaas wordt daar ook gedeald. Respondent kent hierover een aantal treurige verhalen uit de gemeenschap van Middel/Oostelbeers die hem erg raken.
- Motorcrossers langs de Beerze, jammer, eigenlijk verboden.
- Wandelaars vooral in de bossen
- Mountainbikeroute
- Landbouw: een stuk of vijf zes boeren in eigen omgeving in ieder geval al

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- Recreatief belang (zie activiteiten hierboven). Respondent zou het erg vinden als die mogelijkheden verdwijnen.
- Eigen woonomgeving

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- Verschillende clubs hebben belangen: heet eerder genoemde gilde en paardenclubs: ruimtegebruik.
- Boeren.

De toren

- Respondent maakt zich zorgen over de belangen van de verschillende clubs bij de toren. Er zijn plannen de toren te gebruiken voor toneel e.d. er zou dan ook een blokhut bij gebouwd gaan worden. In verband met de blokhut zou er gegraven moeten worden (aanleg licht- en waterleidingen). Dit terwijl boeren niet overal diep genoeg mogen ploegen, in verband met waardevolle, oude dingen die zich in de grond van het Beerzedal bevinden. Ook een argument tegen is dat het toch allemaal tijdelijk zou zijn want de paarden gaan verhuizen, er komt een nieuwe manege, en het gilde ambieert/gaat naar? de huidige plek van de paarden.
- Respondent noemt in dit verband ook een waarschijnlijk begraafplaats die opgegraven is. Duizenden beenderen zijn opnieuw begraven in één graf. Volgens respondent weet niemand dit, hij wel. Dit is ook in de omgeving van de toren. Dit alles moet met rust gelaten worden.
- Respondent zit met een dilemma. Hij is deel van de gemeenschap, heeft daar een goede band mee. dat maakt het lastig hiertegen te protesteren. Hij vindt wel dat teveel het eigen belang van het eigen clubje wordt nagestreefd.

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- Respondent voelt zich zeer betrokken bij het gebied. Hij woont hier vanaf 1967.
- Is hier actief, heeft Brabants Landschap gevraagd beleid te wijzigen tav de natuur in het gebied.
- In de Molenbroek heeft hij samen met nog iemand een bank geplaatst met de initialen van beide erop. Boeren vragen zich nu af hoe die bank daar komt, en waar dit op duidt dat daar een bank geplaatst is.

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- Wateroverlast bij regen.
- Te lage grondwaterstand voor de natuur
- Nav een vraag naar bekendheid met veranderde waterafvoer via beken noemt respondent de situatie bij de Beerze [Grote? Of noordelijker?] en bij Oirschot. Hij vindt dit geweldig. Respondent is hier in weggezakt en is er alleen met hulp van toevallig in de buurt aanwezig zijnde mensen van het waterschap uitgekomen. Boeren en mensen hier zeggen zonde van het geld.

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Respondent is zelf vooral vogelman, hij vindt het niet tegenvallen. Hij is optimistisch. Er komt veel terug.

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Verdroging is in ook dit gebied een probleem. Zelfs de beschermde vennen staan droog. Heeft waarschijnlijk met te lage grondwaterstand te maken, waardoor er geen kwelwater is.

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- Verdroging dus. Wel is opgelost dat ook de Beerze droogstond, ondanks dat dat in het belang van de boeren was.
- Boeren: respondent vindt het eigenlijk niet eerlijk. Hij voelt zich boerminded, en deze mensen moeten de kost kunnen verdienen. Maar teveel mest is een probleem. Dit wordt wel langzaam beter.
- Eerder genoemde drugsprobleem bij de toren.

5.2 vindt men dat deze problemen verholpen moeten worden?

- Vooral aan het drugsprobleem moet echt iets gedaan worden, is noodzakelijk. De gemeente moet optreden. De gemeente is er wel mee bezig.
- Van verdroging/teveel regen heeft respondent geen verstand. De laatste drie jaar heeft het bijvoorbeeld gewoon te weinig geregend. Hij weet wel dat aan de verdroging wordt gewerkt, dmv schotten in de kleine slootjes.

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Nogmaals drugs aanpakken al maakt dat voor het gebied niet uit.
- Boeren meer geld, subsidie geven zodat ze bv op een strook van 20 m langs de Beerze niet maaien. Dieren houden daar dan een schuilplek. Nu wordt dat allemaal gemaaid en kaal.
- Het meanderen van de beek moet weer terug

6.2 wat moet behouden blijven?

- De toren zoals hij nu is. Niet gebruiken voor evenementen met licht en geluid e.d.

- De open ruimte die er nu is.

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Het is goed mensen te betrekken. Ook als het gaat om ingrepen voor de natuur door natuurmensen. Die hebben ook weer hun eigen belangen. Sommige bosbouwers willen bomen weggappen onder het mom dat dat goed is voor weidevogels. Ze bedoelen het goed met de natuur, maar hebben eigenlijk geen affectie met bv weidevogels.
- Boeren snappen vaak niet dat Amerikaanse eiken gekapt moeten worden en dat bomen blijven liggen. Mensen zijn dat niet gewend. Voorlichting hierover is belangrijk. Dat gebeurt te weinig. Maar ook een kans geven op inspraak.

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

7.1 vindt men het goed als er ingegrepen wordt in het gebied?

- Ja, dat hangt ervan af. Je kunt ingrijpen op twee manieren. In 1967 toen respondent hier kwam wonen was het heel mooi. Toen is er ingegrepen, dat was de ruilverkaveling, een ramp. Als ze bv het meanderen weer terug brengen dat is prima.
- Meanderen prima dus. Maar respondent heeft gehoord dat er ook plannen zijn om een zandweg te maken van een bestaande verharde weg. Respondent vindt dit te ver gezocht. Daar is waarschijnlijk geen begrip voor. Verkeer moet tegenwoordig ook mogelijk zijn voor mensen. Ook een pad (van vroeger) over boerenland wordt aan gedacht. Dit is alleen goed als de boer het goed vindt.

7.2 ziet men noodzaak om in te grijpen in het gebied?

- Respondent ziet geen noodzaak om in te grijpen.

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingszone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Respondent is het eens met de uitgangspunten. Het is allemaal gunstig voor de natuur. Dat is belangrijk genoeg om in te grijpen. Hij ziet ook voor niemand nadelen, behalve misschien voor boeren. Daar moet dan compensatie voor komen.

8.2 ziet men nog andere uitgangspunten voor een inrichtingsplan?

- Respondent weet geen andere uitgangspunten.

8.3 hoe ziet men dat deze uitgangspunten kunnen worden verwezenlijkt?

- Respondent denkt over het algemeen niet zo na over hoe iets zou moeten. Er zijn groepen die hier beter in zijn onderlegd die zich hiermee bezig houden. Respondent denkt meestal na het horen van de plannen, dat is goed, of juist niks.

8.4 vindt men dat men er een eigen rol in kan spelen?

- Respondent ziet hierin geen eigen rol voor zichzelf.

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

- Respondent kent mensen van het waterschap en vindt dat zij goed bezig zijn. Ze hebben rondleidingen, goede voorlichting gegeven, ook aan mensen die het eigenlijk allemaal geld verknoeien vonden. Hij ervaart dat er bij deze mensen meer begrip voor de plannen is gekomen.
- Respondent heeft alle lof voor de huidige samenwerking tussen het waterschap en natuurmonumenten.
- Het geven van voorlichting is dus een belangrijke rol dus voor het waterschap: folders en info.
- Moeilijke vraag. Respondent ziet wel een rol in verband met de mogelijkheden die de overheid (respondent heeft het als hij het over overheid heeft alleen over gemeente) heeft om te sturen in de manier van beheer van gebieden, wat mag en niet mag aan handelingen die van invloed zijn op de natuur in het gebied. Verder bij het goedkeuren bij de inrichting.

9 beelden van natuur

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- een beetje mee oneens

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de mens natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- helemaal mee eens

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- helemaal mee eens

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als je duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

- helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving C

10 beelden van beek

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee eens

Respondent zegt dat hij naar Frankrijk gaat. Daar zie je dat soort beken.

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- een beetje mee eens

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- een beetje mee eens

E

Ook door de mens gemaakte of gereguleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

- helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving A
- omschrijving B

Betrokken als	Inwoner Vessem
Datum	18 augustus 2005
Interviewer	Josine Donders
Nummer	7

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Het gebied is vooral een heel groen, landelijk gebied met over het algemeen rustige weggetjes. Het is er heerlijk wandelen. De Lanschotse heide is ook mooi en rustig. Het gebied is 's nachts vrij donker, er is weinig strooilicht, je kunt de sterren goed zien. Je kunt er ver weg kijken, de horizon zien met alleen een enkele boerderij. Er zijn ook stukjes bos. Het gebied is afwisselend. Het gebied is niet echt ongerept, je ziet altijd wel een boerderij en weilanden.

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Respondent wandelt in het gebied. Eén keer in de week “een rondje Vessem” met een vriendin om stevig door te wandelen (sportief) en te kletsen. Met mooi weer ook 's avonds met echtgenoot, om bij te praten, en verder vooral voor de beleving van de ruimte, de rust. Gewandeld wordt dan vanuit het huis in de zuid westhoek van het gebied, boven Hogeloon en richting Middelbeers, de Donken. Dit ongeveer twee keer per week. Daarnaast wordt er ook in het gebied gefietst vooral in de zomer ongeveer één keer in de maand, om moeder op camping bij Westelbeers op te zoeken.

1.3 wat betekent het gebied voor de betreffende persoon?

- De wandelingen worden gewaardeerd vanwege de beweging en vanwege de natuur, de beleving van ruimte en rust, frisse lucht. Je hebt vrij grote aaneengesloten stukken groen waar je kunt wandelen.
- Vessem is o.a. gekozen als woonplaats omdat het zo mooi ligt als klein dorp in een landelijk gebied, in het groen, weg van de stadse drukte.

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- De zuid west hoek is het meest favoriet en het is ook de meest praktische hoek om te gaan wandelen omdat je daar zonder auto, te voet vanuit het huis kunt komen. Voor echt langere tochten zijn de Ardennen favoriet.
- Alleen stukken direct langs de weg waar verkeer is zijn minder favoriet.

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

Het gebied wordt volgens respondent verder gebruikt door/voor

- Boeren: respondent weet (via vriendin die met reconstructie bezig is) dat voor bepaalde boeren het gebied te droog is, voor andere boeren juist niet.
- Voor recreatie: campings/veel fietsers
- Wielrenners
- Mensen die de hond uit laten
- Voor educatie bv door IVN

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- Respondent vindt het essentieel dat het gebied groen is. Nederland is al zo vol. Respondent heeft hier een recreatief belang. Zij verbindt dit ook met gezondheid.

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- Boeren hebben belangen
- Recreanten
- Veel jongeren willen graag in Vessem blijven wonen. Misschien willen zij graag dat er gebouwd wordt in Vessem of omgeving. Bouwbedrijven hebben daarmee dus ook belangen.
- Mensen die de hond uit laten.

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- Respondent geeft aan dat zij overal zou kunnen wonen, maar dat natuur om haar heen daarbij wel belangrijk is. Aan de andere kant woont zij hier 10 jaar en zij wil graag hier in dit gebied blijven wonen.

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- In de Randsstad is de waterkwaliteit soms slecht: het water in Gouda is het drinkwater bv vies.
- Wateroverlast overstromingen.
- Akkers zijn te droog of te nat.
- [I: verandering van waterafvoer via beken]: respondent associeert dit met een buffer die nodig is ivm overstromingen. Zij ziet ook dat de Kleine Beerze af en toe wat leger of juist wat voller is.

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Het gaat vaak om kleine plukjes, er is in verhouding veel bebouwing. Er zou meer natuur mogen zijn.
- Er wordt erg veel ingegrepen in de natuur. “de plekken die er zijn worden angstvallig bewerkt. In Nederland is er altijd sprake van menselijk ingrijpen.” Het is niet zo dat de natuur zijn gang gaat. Respondent vindt dit soms jammer.

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Van wateroverlast is in het gebied geen sprake.
- De beek staat soms droog. Respondent heeft daar zelf geen last van, boeren misschien wel.
- De problemen genoemd bij natuur vallen in het gebied wel mee.

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- Respondent weet van een vriendin die hiermee bezig is dat er een reconstructie gaande is waarbij boeren geherrangschikt worden om de situatie van de grondwaterstand en de behoefte aan water van een bepaalde boer beter op elkaar aan te laten sluiten.
- Een van de meertjes was dichtgeslibd, daar is al ingegrepen. Respondent vond dat eigenlijk niet nodig. Zij vindt wel dat het nu mooi is geworden.

5.2 vindt men dat deze problemen verholpen moeten worden?

- Het heeft de voorkeur van de respondent om de natuur zijn gang te laten gaan. Een of ander plantje meer of minder is niet zo heel belangrijk.

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Respondent is tevreden met de situatie op dit moment.

6.2 wat moet behouden blijven?

- Vooral belangrijk om te behouden is de open ruimte: niet teveel bebouwing tussen de dorpen, hoe vervelend dat ook is voor sommige mensen.
- De bosjes, deze zijn niet in rijen aangeplant. Kappen hoeft niet.
- Wandelpaden
- Behoud van dieren

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Wel de mensen die zelf inspraak willen hebben, die belangen hebben.
- Inspraak kan geregeld worden via informatiebijeenkomsten.
- Mensen moeten hun mening kunnen geven.
- Deze mening moet serieus meegenomen worden.

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

7.1 vindt men het goed als er ingegrepen wordt in het gebied?

- Het hangt ervan af waarvoor er ingegrepen wordt. De beekloop anders leggen veranderd niet wezenlijk iets voor respondent. Zij heeft daar geen bezwaar tegen.
- Bomen weghalen tbv een sportpark bv is jammer. In het algemeen is het jammer als er bomen worden weggehaald.

7.2 ziet men noodzaak om in te grijpen in het gebied?

- Respondent ziet geen noodzaak om in te grijpen, maar geeft aan zich hier niet hier in verdiept te hebben.

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingszone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Respondent weet niet of het voor het gebied nodig is. Als dat het geval is, en als het gaat om ingrepen om de flora en fauna een kans te geven dan staat zij daar

positief tegenover. Ingrepen die nodig zouden zijn voor de (drink)water kwaliteit zijn in ieder geval belangrijk.

8.2 ziet men nog andere uitgangspunten voor een inrichtingsplan?

- wandel en fietsmogelijkheden om van het gebied te kunnen genieten.
- geen extra bebouwing, het landelijke karakter behouden.

8.3 hoe ziet men dat deze uitgangspunten kunnen worden verwezenlijkt?

- De wandel en fietspaden zijn er al. Verder weet respondent te weinig van het onderwerp af om hier iets over te zeggen.

8.4 vindt men dat men er een eigen rol in kan spelen?

- Alleen door middel van lidmaatschap van BBL en Natuurmonumenten.

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

- Respondent verwacht van het waterschap de deskundigheid nodig om te beoordelen wat er moet gebeuren, en op het gebied van technische oplossingen.
- De overheid moet een deel van de financiering op zich nemen. Vessem kan dat niet alleen.
- De overheid moet het toepassen van de regels bewaken. De provinciale overheid moet waarborgen dat algemene regels evenwichtig binnen de provincie worden toegepast. Dit om te voorkomen dat er binnen de ene gemeente meer kan dan binnen de andere. De overheid gaat soms wat ver met regelgeving. Niet sproeien bij grote droogte is een voorbeeld van goede regelgeving.

9 beelden van natuur

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee eens: maar is in Nederland niet mogelijk

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de men natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- helemaal mee eens: je hebt natuur en mensen dus je ontkomt er niet aan.

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- een beetje mee oneens: als gebruik recreatie is.

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

- helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving B

10 beelden van beek

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- een beetje mee eens: zie opmerking boven bij natuurbeelden. Het hangt van het doel af waarom beken veranderd worden. Het uitgangspunt zou altijd moeten zijn zoveel mogelijk van het natuurlijke karakter van de beek te behouden.

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- een beetje mee eens: gebruik kan zoveel zijn daardoor erg lastig om hier een mening over te geven.

E

Ook door de mens gemaakte of gereguleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

- helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving B/maar ook C zij het iets minder

Bovenstaande vraag naar natuur- en beekbeelden zijn erg lastig. Zie ook opmerkingen. Voorkeursbeelden zoals aangegeven door de respondent zouden wel als leidraad genomen moeten worden bij de herinrichtingsplannen.

Betrokken als	Gepensioneerde boer, inwoner buitengebied
Datum	23 augustus 2005
Interviewer	Maarten Jacobs
Nummer	8

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Het in een natuurgebied met veel historie
- Het verkavelingspatroon gaat terug tot de Middeleeuwen
- Dat is zeldzaam, je ziet het praktisch nergens meer
- Dat vind ik waardevol, dat moet behouden blijven

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Wandelen
- Vroeger had ik er grond, nu ik mijn bedrijf gestaakt heb ik de gronden teruggegeven aan de gemeente, die ze verkocht heeft aan het Brabants Landschap

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- De beek is prachtig
- Het zicht op Molenbroek
- Wellen in de beek

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- Anderen zullen er vooral voor de natuur komen
- Er zitten nog een paar akkerbouwers
- Het meeste is van Brabants Landschap
- Er komen ook nog jagers; van mij hoeft het niet zo om beesten op te jagen, is zie beesten liever in de vrije natuur leven

2 belang bij plangebied

- Vroeger hadden we een groot belang bij het gebied, toen we er nog grond hadden, maar nu niet meer
- Er zijn nog enkele boeren die er grond hebben

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- We hebben er altijd gewoond, dus we voelen er ons wel mee verbonden
- Het is er lekker rustig
- We wandelen er vaak een stukje

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- De droogte

- De wateroverlast
- Die twee moeten in evenwicht blijven

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Ik zie geen problemen met natuur in Nederland, volgens mij is het niet zo achteruitgegaan

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Vroeger toen ik naar school ging zag het hier altijd blank van het water, nu is dat niet meer
- Nu zijn het alleen nog maar een paar kleine stukken die onder water staan
- Vroeger lag de stroombedding hoger dan we woonden, dus toen was het in de winter een watervlakte
- Het is hier echt een moerasgebied, dat is wel een probleem voor boeren om te produceren; voor mij persoonlijk is dat geen probleem meer, omdat ik daar niet meer boer
- In dit gebied is de natuur niet achteruitgegaan, het is hier juist behouden gebleven, dat is het voordeel van dit gebied, dat er niet teveel door mensenhanden veranderd is; ik heb liever dat de natuur haar eigen gang gaat
- Maar voor boer is dat anders, die moet z'n kost kunnen verdienen

5 perceptie van problemen in plangebied

- Volgens mij zijn er niet veel problemen, maar ze moeten ervoor zorgen dat het water wegkan
- In de winter kan er weleens wateroverlast komen
- Voor boeren kunnen onkruid zoals distels wel lastig zijn

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Ik zou niet weten wat er moet veranderen
- Ik ben wel voorstander van 'Rood voor groen'

6.2 wat moet behouden blijven?

- Geen last krijgen van grondwater
- Het kan hier niet inzinken, omdat er harde lagen vlak onder de oppervlakte zitten

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Mensen mogen gerust meedenken
- Soms heb ik het idee dat natuurorganisaties teveel invloed hebben
- Maar ik vind het wel weer mooi dat de natuur terugkomt

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

- Bij de Grote Beerze ben ik eens wezen kijken, daar was ook een reconstructie, en dat vind ik wel mooi, zolang je er maar geen last, wateroverlast, van hebt

- Met de ruilverkaveling vroeger is er veel veranderd, dat heeft ook veel geld gekost, er is veel akkerbouwgebied gemaakt; nu gaan ze het weer een beetje terugdraaien, en dat vind ik wel zonde van het geld, dan is het dertig jaar geleden toch een beetje voor niks geweest

7.2 ziet men noodzaak om in te grijpen in het gebied?

- Een noodzaak zie ik niet zo

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingzone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Op deze uitgangspunten heb ik niets tegen: meer waterberging kan nodig zijn, zolang niemand er last van zijn
- Ecologische verbindingzone vind ik okay,
- Bij vernatting van de natuurgebieden vind ik het wel belangrijk dat je nog kunt blijven wandelen
- Dat de Kleine Beerze meer ruimte krijgt vind ik heel mooi; als ex-boer kan ik dat rustig zeggen; toen ik boer was, dacht ik toch wat anders, dan denk je vooral aan productie; ik kan merken dat ik er ergens over ben gaan denken; de buurman zal er wel heel anders over denken

8.2 ziet men nog andere uitgangspunten voor een inrichtingsplan?

- Nee

8.3 hoe ziet men dat deze uitgangspunten kunnen worden verwezenlijkt?

- De wateropvang zou ik op lage stukken maken

8.4 vindt men dat men er een eigen rol in kan spelen?

- Zelf ben ik soms een beetje bezig op mijn land om mee te werken aan ecologische verbindingzone
- Ik wil heel graag op de hoogte blijven van de plannen, en mee kunnen praten
- Via voorlichting en inspraakavonden kan dat prima denk ik
- En ik sta ook open om grond beschikbaar te stellen voor natuur

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

- Ik geloof wel dat ze het goed gaan doen
- Het kost natuurlijk wel veel gemeenschapsgeld

Natuurbeelden

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

0 een beetje mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

0 helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de men natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

0 helemaal mee eens

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

0 een beetje mee eens

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

0 helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

0 omschrijving B

10 Beken

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

0 helemaal mee oneens

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

0 helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

0 helemaal mee eens

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

0 helemaal mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte of gereguleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

0 helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

0 omschrijving C

Betrokken als	Omwonende buitengebied
Datum	24 augustus 2005
Interviewer	Maarten Jacobs
Nummer	9

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- De Kleine Beerze is heel strak is eigenlijk een kanaal geworden; de beleving is dan heel wat minder dan dat het niet gekanaliseerd zou zijn
- Het is jammer dat het gebied nauwelijks ontsloten is voor wandelaars
- Het is wel een mooi gebied, sommige stukken zijn aan de natuur gegeven, daar zie je veel, zoals amfibieën
- Deze natuurgebieden vind ik aantrekkelijk, de landbouwgebieden ook wel, het levendige wat zich op de weilanden en akkers afspeelt, het contrast tussen landbouw en natuur, de spanning maakt het aantrekkelijk

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Ik ga er regelmatig met de kinderen wandelen, we houden vooral ervan om er doorheen te struinen
- Ik ben er wel voor als het makkelijker is om erdoorheen te lopen, met de ruilverkaveling zijn er al veel paden verloren gegaan

1.3 wat betekent het gebied voor de betreffende persoon?

- Het is het gebied waar we wonen; het is lekker rustig hier
- We zijn ook bezig met de Groene Poort, dingen organiseren als struinen en GPS-routes verzinnen: het idee is van de provincie, om mensen kennis te laten maken met de natuur zonder dat de natuur eronder lijdt
- Omdat er geen paden zijn moet je ook door de weilanden kunnen

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- De natuurgebieden zijn favoriet

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- Weinig mensen in het plangebied, omdat het zo dicht zit en er geen routestructuren zijn, het natuurgebied ligt ver buiten de paden

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- Voor ons is van belang dat het leuk blijft om in te wonen, dat het aantrekkelijk is
- In verband met het Groene Poort project is het ook van belang dat het aantrekkelijk is voor toeristen; dat is nu nog moeilijk vanwege gebrek aan paden

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- De landbouw heeft natuurlijk belang bij de waterafvoer, die gaat heel snel, op droge dagen moet er besproeid worden
- Boeren hebben ook belang bij nevenactiviteiten om rond te komen, dus ook voor het is het belangrijk dat het hier aantrekkelijker wordt

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- We wonen hier vanaf 1990, dus ik heb er een band mee van 15 jaar

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- Verdroging, het verschil tussen grote waterovervloed, en de snelle wegvloeiing
- Er is een beetje doorgesloten, met ruilverkaveling en waterwerken, we moeten weer een goede middenweg vinden
- Water trekt natuurlijk mensen aan, dat is ook van belang

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Natuur in Nederland vind ik moeilijk te zeggen
- Ik vindt wel dat er goede dingen gebeuren; bijvoorbeeld in de bermen, dat er weer kruiden terugkomen
- Ook in het landschapsbeheer gebeuren er goede dingen
- Ik denk dat het wel de goede dingen gebeuren, ook met ecoducten
- Ik denk dat de Beerze een heel mooi gebied kan worden

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Ik weet van een buurman dat hij bezig is met sluisjes zetten om het water gereguleerder af te voeren
- Als je de waterafvoer kunt regelen zou dat goed zijn, want er is wel verdroging, over het algemeen staat er geen water in de sloot
- Soms wel wateroverlast, dan staat er een weiland blank
- De natuur is hier wel een beetje versnipperd

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- Ik zie weinig problemen
- De toegankelijkheid voor wandelaars is wel een probleem
- Het mag allemaal iets aantrekkelijk

5.2 vindt men dat deze problemen verholpen moeten worden?

- Ik vind het heel belangrijk dat er iets aan gedaan wordt
- Bij mijn ouders, bij de Maas, daar zijn allemaal struinroutes en hekjes bij weilanden waar je doorheen kunt, dat is leuk
- Dan kun je ook beter beleven wat het boerenbedrijf is, dan krijg je ook wat meer kennis en begrip van elkaars leven

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- De infrastructuur

6.2 wat moet behouden blijven?

- Ik kan geen dingen noemen waar ze echt moeten afblijven
- Als het ten goede komt hoeven ze er niet af te blijven van mij
- Als er geen huizen en boerenbedrijven verdwijnen vind ik dat niet goed

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Ja, voor alle mensen die bij het gebied zitten, ook de boeren

- Mensen moeten niet het gevoel hebben dat er niet langs hun heen beslist wordt
- Mensen die er wonen kunnen ook goede dingen aandragen
- Als je een keer een bericht in een krant mist, dan sta je al buitenspel, de communicatie moet anders, een persoonlijke mailing of een huis-aan-huis iets is beten

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

- Ik vindt wat er net ter sprake gekomen is genoeg reden om in te grijpen
- Je moet wat doen om het groen, in deze stedelijke omgeving te behouden
- Vroeger, met verkaveling en het weghalen van natuur is al ingegrepen, we moeten nu weer wat terugdoen
- Het blijft altijd moeilijk, je kunt niet zomaar boeren laten verdwijnen; maar met nevenactiviteiten van boeren in het natuurbeheer, en het teruggeven van grond na bedrijfsbeëindiging kun je ook wat doen
- Ik denk dat er hier wel boeren zijn die oren hebben naar natuurbeheer

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingszone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Met waterberging ben ik het eens, is ook interessant voor weidevogels, misschien is het op bepaalde plekken voor boeren ook geen probleem
- Ik vind een ecologische verbindingszone een prima idee, daar kun je Kleine Beerze prima voor gebruiken; dan kun je ook de dorpen verbinden met paden, dan hoef je niet meer over de drukke weg te fietsen
- De natuurgebieden hebben een heel specifieke flora en fauna, die moeten nat blijven; de andere gebieden zijn al vrij droog hier, dus een natter gebied hier is wel goed

8.2 ziet men nog andere uitgangspunten voor een inrichtingsplan?

- Bovenstaande uitgangspunten zijn richting natuur; we moeten ook uitgangspunten richting mens
- Laat de jeugd wat meer beleven, mogelijkheden om met water en natuur bezig zijn; laat ze een keer iets afbreken of een hut bouwen, een plek waar wel iets mag
- Je moet het gebied wel kunnen verkennen; zeker bij de dorpen

8.3 hoe ziet men dat deze uitgangspunten kunnen worden verwezenlijkt?

- Voor de ecologische hoofdstructuur zul je grond moeten kopen uiteindelijk
- Het is ook een beetje begrip kweken: veel voorlichting en praten

8.4 vindt men dat men er een eigen rol in kan spelen?

- Ik hoop dat ze burgers in het buitengebied niet buiten schot laten
- Iedereen kan zijn bijdrage leveren, ook al heb je weinig grond
- We moeten het allemaal samen doen, het moet niet opgelegd worden

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

- Naar de dorpen toegaan, mensen bij elkaar laten komen zodat er discussie kan ontstaan, net als bij de reconstructie gedaan is
- Maar het is wel belangrijk dat een inspraakavond echt inspraak is, niet da alles al vastligt

- Het is ook fijn als je aan informatie kunt komen voordat je naar de inspraakavond gaat

9 Natuurbeelden

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

een beetje mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de men natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

helemaal mee eens

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

helemaal mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

omschrijving C

10 Beken

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

een beetje mee oneens

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

0 een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

0 een beetje mee eens

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

0 helemaal mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte of gereguleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

0 helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

0 omschrijving B

Betrokken als	Vertegenwoordiger Brabants Landschap
Datum	15 augustus 2005
Interviewer	Josine Donders
Nummer	10

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Het gebied Kleine Beerze is een vrij kleinschalig beekdal, dat komt het meest tot uiting in de Spekdonken met kleinschalige akkers en weides en lange stroken bos met grensbeplantingen. Langs het beekdal liggen ook grotere akkers waar je de openheid meer ervaart. Er ligt een heel mooie overgang van het beekdal met name via het Molenbroek naar de Lanschotse heide. Er is ook een duidelijke relatie van kwelwater van de hogere rug van de heide naar het beekdal die in het Molenbroek uittreedt. en open heidegebieden, Lanschotse heide waarvandaan kwelwater naar de Molenbroek stroomt.
- Respondent heeft de indruk dat er veel beplanting is verdwenen.
- Respondent denkt dat de beek in de 60ger jaren is gekanaliseerd en dat de daarbij uitkomende grond van de kanalisatie is verwerkt op de aangrenzende beemden, die zijn opgehoogd.
- Het feit dat het gebied als een groen lint tussen de dorpen ligt, een extensiever gebruikt deel van het landschap, draagt bij aan de eigen identiteit van het landschap. Ook de boerderijen liggen in linten langs de ontginningswegen, parallelle aan het beekdal.
- Het natuurlijke karakter van de loofbossen is waardevol. Deze zijn deels spontaan gegroeid, niet geplant. Respondent wil dit zo houden.

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Respondent is beroepsmatig betrokken bij het gebied. Hij is vooralsnog vooral bezig geweest met kennismaken met het gebied. Daarnaast is hij bezig geweest met aankopen van grond door het BL in het gebied.

1.3 wat betekent het gebied voor de betreffende persoon?

- Het gebied heeft de potentie om uitgebouwd te worden tot een ecologische verbindingszone.

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- Spekdonken en Molenbroek zijn het meest favoriet, heeft te maken met de betrokkenheid bij aankopen daar.

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- R heeft het idee dat de burgerij op dit moment niet of nauwelijks gebruik maakt van het gebied omdat er weinig recreatieve ontsluiting is, op de hoofdontsluitingswegen na.

- Agrariërs maken gebruik van het redelijk vochtige gebied, voor hun was drooglegging tot nu toe belangrijk. De toekomstige ontwikkeling zal meer op natuur en waterdoelen gericht zijn. er moet ruimte komen voor de beek. Nu is het een keurslijf.
- Misschien sportvissers?
- Kanovaarders?
- Natuurliefhebbers die ook voor het BBL inventariseren mn in de Molenbroek, volgen de natuurontwikkeling en zijn nauw betrokken bij het beekdal.

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- BBL heeft gebieden in eigendom en wil daar de natuurpotenties verder ontwikkelen. moet dit nog meer worden. Doel is 70% verwerving en 30% in beheer. Er is een werkgroep aan het bekijken wat de exacte grenzen moeten worden om het mogelijk te maken de ecologische doelen te halen. De focus ligt daarbij op de lagere delen in het beekdal. Deze zijn voor een deel nog niet begrens als EHS. Er zijn hier en daar hiaten gevallen omdat er indertijd te weinig ha's waren voor de toekenning van de EHS. Er zijn aanvullende gronden nodig. Het is erg belangrijk dat nu wel de juiste gronden worden begrens. Anders loop je straks tegen problemen aan: particuliere belangen die zich niet verdragen met vernatting bv.
- BBL wil het kwel in het maaiveld herstellen.
- Het vermogen om water vast te houden herstellen, verdroging bestrijden.
- De cultuurhistorische/landschappelijke waarden zoals de kleinschaligheid verder uitbouwen waar dit verrijkend kan zijn voor het landschap uitbouwen.
- Echt gestalte geven, invulling geven aan de verbindingsfunctie langs de beken, de Ecologische verbindingszone zowel over het water als het land, en niet alleen zuid noord zuid richting, de stroomrichting van de beek, maar ook oost west. Bv de Lanschotse heide als nat heidegebied verbinden met de **Buitsheide**? aan de overkant, de Oirschotse heide aan de westkant verbinden met de Nederschotse heide. Deze verbindingen zijn dan niet alleen bedoeld voor de wilde fauna, maar ook voor de grote grazers zodat uitwisseling plaatsvindt. Daarmee herstel van natuurlijke processen zoals dat ook vroeger gebeurde: benutting van de beekdalen in de zomer, en in de winter als het daar te nat is de drogere heide.

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- Waterschap heeft een groot belang bij regionale waterberging, meestromende berging.
- Dorpen hebben recreatieve belangen, zodat het gebied beter beleefbaar wordt.
- Landbouw heeft een rol van medegebruik: hoe kunnen zij een rol vervullen bij het bereiken van de natuurdoelen, een beheersfunctie. Daar waar de grond in eigendom van de agrariër blijft. Met deze groep moeten afspraken gemaakt over beheer en vergoedingen.

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- Respondent werkt sinds een jaar in het gebied als districtsbeheerder, en heeft het pas een paar maal bezocht, het is daarom nog niet heel intensief beleefd door Respondent. Hij heeft nog niet een persoonlijke binding met het gebied als de gebieden die hij al 23 jaar in beheer heeft.
- Respondent weet zeker dat die binding nog wel komt. Lanschotse heide is een heel mooi nat heidegebied. Hij heeft daarnaast de meeste binding met de Spekdonken en Molenbroek, hij heeft daar aankopen gedaan en het meest gericht gekeken. Dit zijn ook voor BBL de hoofdgebieden in het dal van de Kleine Beerze. Met de realisatie van de EHS komen daar wel steeds meer aangrenzende gebieden bij. De binding met het gebied wordt door respondent vooral aangegeven aan de hand van drie “erg mooie” gebieden en de aankopen die gedaan worden, het stapje voor stapje aan het gebied bouwen.

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- Respondent denkt dan met name aan de grote rivieren: meer piekafvoeren door klimaatverandering.
- Ook in natuurgebieden stroomt vaak teveel water te snel weg. Herstel van brongebieden is nodig waar water zich verzameld en langer wordt vastgehouden. Heeft te maken met veel verhard oppervlak in Nederland. Hier is lange tijd geen rekening mee gehouden.
- Het gaat in het algemeen om herstel oude grondwaterstromen en het vertragen van het stromen.
- Eutrofiering (is ook verplicht kaderrichtlijn water): gebiedseigen water moet gescheiden van oppervlakte water in verband met verschillen in eutrofie.

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Het geïsoleerd raken van populaties door snelle verstedelijking (EHS). Het is de vraag of ontsnippering voldoende effect zal hebben. Nederland heeft uiteindelijk veel minder ruimte, is veel dichter bevolkt dan andere landen. Nederland is wel nog heel divers. BBL is er ook voor bescherming en verbetering maar het is wel allemaal relatief als je vergelijkt met andere landen. Bepaalde soorten moeten misschien worden opgegeven. Herintroductie van de Korhoen lukt mogelijk of niet? Aan de andere kant komt er ook wel nieuwe soorten voor in de plaats (oorzaak klimaatverandering).

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Piekafvoeren spelen ook bij de Kleine Beerze: er is reserveren van ruimere gebieden nodig voor pieken in waterafvoer.
- De Kleine Beerze heeft last van een te lage waterstand. Dat veroorzaakt teveel drainage op het beekdal, waardoor teveel kwelwater dat vanuit de Lanschotse heide in Molenbroek uittreedt in de Beerze zelf terecht komt. Het herstel van de kwelsituatie in het maaiveld is daarom een van de doelen van BBL. Dit is van belang voor waardevolle vegetaties op de flanken van het beekdal.
- Zo ook herstel vensituatie (dit water loopt nu teveel weg naar agrarisch gebied; respondent verbindt dit met het eerder genoemde herstel van brongebieden 4.1).

- Het gaat in het algemeen om herstel oude grondwaterstromen, het vertragen van het stromen, landelijk en in het beekdal dus.
- Met betrekking tot eutrofiering is getwijfeld bij de Kleine Beerze: Molenbroek werd gezien als gebied met potenties om blauwgraslanden te ontwikkelen, op de flank van het beekdal. Omdat het zo verdroogd is en dit ook nog niet snel hersteld is, en het gebied potenties heeft voor weidevogels, is een vernatting door de beek zelf, met voedselrijk water toch een goede keuze. De voedselrijkdom is goed voor de weidevogels. Deze combinatie blauwgrasland, weidevogels en waterberging is beter dan waterberging met schraallandvegetaties die de voedselrijkdom niet kunnen verdragen.
  - Geïsoleerd raken van soorten: Bij de Lanschotse heide komen de klokgentiaan, gentiaanblauwtje voor. Misschien kan het verspreidingsgebied worden uitgebreid door de verbinding van de gebieden, ook als de grote grazers tussen de gebieden kunnen bewegen.

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- Veel agrarische bedrijven zijn niet meer levensvatbaar. Als gevolg daarvan vindt waarschijnlijk schaalvergroting plaats. Daarnaast zoeken veel bedrijven andere functies, of vindt verbreding van de landbouw plaats (campings bv). Veel boeren zijn aan het zoeken. Er is bij de Spekdonken nog maar een boer die puur voor de veehouderij gaat. Dit is een algemeen Brabantse, snelle, ontwikkeling. Het is daarmee de vraag hoe het buitengebied er over 10, 20 jaar uit ziet. BBL denkt nog na hoe het in de toekomst moet met het beheer van gebieden, met graasvee, dat komt nu nog van de boeren.

5.2 vindt men dat deze problemen verholpen moeten worden?

- Problemen moeten verholpen worden:
- Hermeandering
- Verontdieping: geeft behoud stromend karakter en natuurlijke karakter en heeft daarom voorkeur boven stuwen (is lang aan vastgehouden door waterschappen).
- Grondwaterstanden verhogen
- Water vast houden door detailafwatering op te heffen
- Sloten dempen, drainage ongedaan maken

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Respondent zou graag een aantal landschapsontsierende gebouwen en schuren slopen.
- Een aantal ontginningen ongedaan maken, ongedaan maken van egalisering uit het verleden: geomorfologisch herstel.
- Verbindingen tussen verschillende heidevelden breder uitbouwen.
- Natuurcompensatie voor gebieden in Oirschot kan in Beerze gerealiseerd.

6.2 wat moet behouden blijven?

- Fraaie grensbeplanting

- De authentieke bosjes
- Het reliëf waar dat nog gaaf is
- Kleinschaligheid
- Openheid als langgerekt lint. Er is vaak sprake van een sluipend proces om het beekdal in te bouwen, dit moet voorkomen worden.

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Ja, maar op het moment nadat er door vakmensen een basisvoorstel is gemaakt, niet te vroeg dus. Wel nog op een moment dat er nog creatieve ideeën van burgers meegenomen kunnen worden. Dit kan dmv infoavonden en voor mensen die het moeilijk vinden daar hun ideeën naar voren te brengen dmv enquêtes.

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

7.1 vindt men het goed als er ingegrepen wordt in het gebied?

- Ingrijpen is goed, ja en noodzakelijk. Als je de toegekende functie goed wilt uitbouwen zijn genoemde maatregelen nodig. Anders heb je alleen mogelijkheden in de marge.

7.2 ziet men noodzaak om in te grijpen in het gebied?

- Zie 7.1

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingszone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Respondent is het eens met de uitgangspunten

8.2 ziet men nog andere uitgangspunten voor een inrichtingsplan?

- Verantwoord recreatief medegebruik. BBL heeft vaak zelf het gevoel dat wat zij aan natuur in beheer hebben dat dat voldoende open is. Toch is daar soms kritiek op. Omdat projecten de maatschappij veel geld kosten is dit een punt van aandacht.
- De beheerbaarheid van het gebied na herinrichting moet ook worden meegenomen. Dat wordt vaak over het hoofd gezien, BBL wil als toekomstig beheerder om deze reden ook betrokken zijn bij het plan.

8.3 hoe ziet men dat deze uitgangspunten kunnen worden verwezenlijkt?

- Er moet goed gekeken waar de ongereptheid voor publiek toegankelijk kan worden gemaakt zonder dat dit schade berokkend. Mensen kunnen dan ook terwijl er herstelwerkzaamheden zijn zelf beleven hoe mooi het kan worden.

8.4 vindt men dat men er een eigen rol in kan spelen?

- In de gaten houden van de beheerbaarheid
- Vanuit het eigen vakgebied invulling geven aan de door de provincie in het natuurgebiedsplan vastgestelde natuurdoeltype. Vanuit deskundigheid, en kennis van actuele situatie aangeven hoe doelen te bereiken en behouden.

- Als katalysator bij de grondverwerving: Dit kan vaak dank zij de bestaande contacten van het BBL met de mensen in de omgeving in verband met het beheer sneller, en zaken kunnen gematched worden.

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

Waterschap:

- Verantwoordelijkheid nemen om de waterdoelen door de provincie geformuleerd te realiseren
- Waterkwaliteit, natte parels, helofytenvelden (rietvelden).

Overheid (= DLG voor respondent):

- Expertise leveren mn op gebied planvorming en grondverwerving
- Minder bureaucratie bij vergunning verlening zodat projecten minder vertraging oplopen. Wel moeten belangen goed in het oog worden gehouden. Eén loket voor het indienen van plannen bij de provincie, één contactpersoon zou helpen.

9 beelden van natuur

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- Persoonlijk helemaal mee eens, wel met het besef dat in Nederland veel van de rijkdom juist door menselijke invloed is ontstaan, ontginningen met als gevolg het kleinschalig landschap.

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de men natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- een beetje mee oneens

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- een beetje mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

- helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?
omschrijving B

10 beelden van beek

10.1 welk beeld heeft men van (natuurlijke) beken?

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- een beetje mee oneens: R snapt waarom mensen in beken maatregelen hebben genomen maar meestal is het er niet mooier van geworden.

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- helemaal mee oneens: in verband met het veilige gevoel

E

Ook door de mens gemaakte of gereguleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

- helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving A

Betrokken als	Vertegenwoordiger IVN, inwoner Vessem
Datum	23 augustus 2005
Interviewer	Maarten Jacobs
Nummer	11

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Leuk gebied om te wandelen
- Waardevol vanwege de grote diversiteit aan flora en fauna
- Het is een heel mooi gebied, we komen er ook graag
- Het is kenmerkend van vroeger, het coulissenlandschap zie je niet veel meer

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Wandelen, dan ga je vooral over het Schouwpad
- Onze werkgroep 'Kleine Landschapselementen doet onderhoud in Molenbroek

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- Vooral de Spekdonk en de Molenbroek zijn twee plaatsen met hoge natuurwaarden, waar graag naar vogels gekeken wordt

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- Ik denk dat de meeste mensen wel zien dat het een mooi gebied is
- Over het schouwpad lopen lang de beek of erlangs fietsen over de weg

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- Het IVN probeert het belang van het gebied goed onder de aandacht te houden
- Het belang is het natuurbelang

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- Het gebied ken ik heel lang, ik ben er in die zin wel mee verbonden
- De Kleine Beerze loopt hier achter het huis
- Het gebied is niet mijn troetelkindje, zo'n direct persoonlijk belang heb ik niet
- Ik ken het gebied zo'n 20 jaar

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- Overstromingen: die zie je elk jaar langskomen, er is dus iets veranderd, de frequentie wordt hoger
- In het verleden zijn verkeerde maatregelen getroffen voor de waterafvoer, zoals bebouwing in beekdalen

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Grote problemen met verdroging, ook door de landbouw die behoefte heeft aan ontwatering
- En versnippering door wegen
- En vervuiling met ammoniak

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Molenbroek is een verdroogd gebied, Spekdonken ook wel, maar daar zie ik het minder
- Bij Molenbroek zie je dat de vegetatie veranderd is, de weiden zijn minder gevarieerd qua begroeiing
- Een stukje boerenland vlak voor Molenbroek loopt soms onder water, het is volgens mij een wat lager stuk

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- Landbouw hier heeft niet veel ontwikkelingskansen, dat is voor de landbouw minder gunstig
- Van de andere kant bieden de plannen nog wel wat ruimte, ik denk dat de landbouw niet helemaal op slot komt te staan
- Als de landbouw toch teveel kan uitbreiden vind ik dat jammer, vanwege de luchtkwaliteit, de stank, het is toch wel veel hier

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Ik zou het waterpeil verhogen
- De beek laten hermeanderen; het zou heel veel ruimte kosten, maar het zou wel ideaal zijn
- De oevers wat flauwer laten oplopen
- Het water wat langer vasthouden in het gebied
- Idealiter zou ik willen dat op de oevers geen landbouwgewassen stonden, zodat er geen bestrijdingsmiddelen en mest uitspoelt; bufferstroken
- Maar dit is allemaal idealiter, er zijn natuurlijk ook andere wensen, en dit kost veel ruimte
- Als je het schouwpad aan de andere kant maakt, dan is dat beter voor de ecologische verbindingzone

6.2 wat moet behouden blijven?

- Aan de natuurgebieden zelf hoeft je niets te doen, als er vernat wordt verandert die situatie en dan heb je er baat bij
- Er liggen volgens mij nog wat landbouwpercelen in de natuurgebieden, als die van het Brabants Landschap zijn dan kan daar ook natuur komen, dat zou beter zijn

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Ik vind dat mensen betrokken moeten zijn

- Ik heb geen kritiek op hoe het nu georganiseerd is, dat vind ik goed
- De rol van de gemeente vind ik alleen wat twijfelachtig, het zijn niet zo'n enthousiaste deelnemers

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

- Ik vind het goed dat er een inrichtingsplan gemaakt wordt, ik vind de problemen daar groot genoeg voor
- Ik snap ook dat er waterberging moet plaatsvinden
- Ze willen ook het Molenbroek voor waterberging gaan gebruiken; als het maar niet te vaak overstroomt, want dan kun je vervuiling van het natuurgebied krijgen

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingszone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Met waterberging ben ik het iets minder eens, maar ik snap wel dat als er stroomafwaarts problemen zijn, dat er dan hier iets moet gebeuren
- Ik vind het wel slecht dat het erop neerkomt dat plaats voor waterberging bijna allemaal in natuurgebied gezocht wordt; grasland kan ook overstromingsgebied zijn; ik ben het pertinent niet eens met de hoeveelheid natuur die gebruikt wordt voor waterberging, in plaats van landbouwlocaties
- Met de ecologische verbindingszone, en het vernatten van de natuurgebieden ben ik het helemaal eens

8.3 hoe ziet men dat deze uitgangspunten kunnen worden verwezenlijkt?

- Voor de grotere dieren gaat het nu wel, maar vooral voor de kleinere, zoals vlinders en amfibieën, is een verbindingszone nodig, dat kan met stepping stones
- Ideaal is een ononderbroken natuurgebied

8.4 vindt men dat men er een eigen rol in kan spelen?

- IVN kan het belang van natuur ondersteunen
- We kunnen informatie aanleveren
- We zijn ook actief in het onderhoud, misschien kunnen we ook een kleine rol spelen in de realisatie

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

- Ik denk dat het waterschap veel goede mensen heeft zitten, die dit project op een goede manier doen
- Bij de Grote Beerze hebben ze goed werk gedaan

9 Natuurbeelden

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

0 helemaal mee eens

Opmerking: je weet natuurlijk dat het er niet is, dat het een ideaal is

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de men natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

een beetje mee eens

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

helemaal mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

omschrijving A

10 Beken

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

helemaal mee eens

Opmerking: dit is weer een ideaalbeeld zo'n natuurlijke beek hebben we hier niet

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

helemaal mee oneens

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

0 helemaal mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte of geregleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

0 helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

0 omschrijving A

Betrokken als	Vertegenwoordiger ZLTO, melkveehouder met grond in gebied
Datum	23 augustus 2005
Interviewer	Josine Donders
Nummer	12

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Het is een landbouwgebied met natuurwaarden. Er vindt een verschuiving plaats van landbouw naar natuur. Er zijn natuurwaarden, maar er zijn ook mooie landbouwpercelen. De verschuiving is de laatste jaren vooral zichtbaar in de richting van Vessem. Er wordt grond uit de landbouwproductie genomen. Daarbij gaat het om voormalige pachtgronden. Richting Oostelbeers is wat dat betreft nog niks gebeurd, daar is alles nog hetzelfde gebleven.
- Het gebied is niet uniek, zulke gebieden zijn er wel meer. Toevallig loopt de Kleine Beerze erdoor, de grote Beerze is er ook nog. Dat is in een landbouwgebied lastig, want dat betekent beperkingen. Deze beperkingen worden naar verwachting uitgebreid, evenals de vraag vanuit de natuurkant, zij willen de stroomgebieden beschermen.

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Het melkveebedrijf van respondent ligt voor een gedeelte in het gebied. Verder wordt het gebied niet gebruikt. Het bedrijf ligt aan de achterkant tegen de Kleine Beerze aan (over 700 m).
- Vanaf eigen grond kijkt respondent uit op Molenbroek uit. Hij ziet hoe het gebied beheerd wordt en het verloop daarin. Eerst werd het regelmatig gemaaid en beweid. Nu wordt niet meer beweid en minder gemaaid. Hij vraagt zich af of dat bewust of onbewust is.
- Respondent komt regelmatig langs de Spekdonken en ziet ook wat daar gebeurd. Pas afgelopen jaar is daar grond uit productie genomen. Het is onduidelijk wat er mee gaat gebeuren: een gedeelte is ingezaaid met gerst, een gedeelte is alleen maar onkruid. Het is onduidelijk of ze de oude graslanden willen herstellen, ook beweiding of niet.
- Respondent gaat wel eens wandelen, maar het gebied is niet echt een wandelgebied. Er is alleen een onderhoudspad langs de Kleine Beerze. Respondent gaat ongeveer 2 keer per maand wandelen samen met zijn echtgenote, voornamelijk in de winter, als hij meer tijd heeft, aan de oostzijde van het gebied binnen de stippellijn. Al wandelend wordt bijgepraat en het geeft ontspanning, het is een rustpunt.

1.3 wat betekent het gebied voor de betreffende persoon?

- Het is de thuisbasis. Respondent heeft daar over het algemeen een goed gevoel bij. je leven speelt zich hier af.

- Het ouderlijk huis staat bij Oostelbeers. Begin 70er jaren is het bedrijf op de huidige plek gekomen in het kader van de ruilverkaveling. Respondent is hier in 85 komen wonen.

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- Eigen grond is het belangrijkste. Daarbuiten niet zo belangrijk. Respondent meldt nav deze vraag dat het gebied eigenlijk geen wandelgebied is zie 1.2.

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- Behalve door agrariërs wordt het gebied gebruikt door burgers als consument, maar daar is het gebied eigenlijk niet toegankelijk genoeg voor. Nu is het alleen van een afstand naar kijken. Respondent is wel voorstander van recreatief medegebruik maar aan de andere kant hoopt hij niet dat het een Oisterwijkse toestand wordt, waar het bijna file lopen is in de bossen.
- Het gebied wordt ook gebruikt door jagers.

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- Economisch belang: het bedrijf, daar hangt alles mee samen.

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- Milieu en natuurorganisaties hebben belangen. BBL.

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- Het is je thuis, anders niet. Herinneringen hebben te maken met eigen grond. [I je kijkt de Molenbroek in zijn daar herinnering aan verbonden?] nee dat is puur het uitzicht.

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- Plaatselijk zijn er wel problemen. Hevige regenval geeft penibele situaties. Maar alleen in Nederland. Ook in bv Zwitserland en Duitsland.
- In de zomer is er tekort aan water, dan is beregenen nodig.
- De waterkwaliteit kan misschien verbeterd worden.

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Natuur krijgt meer ruimte, maar wat is natuur? Echte oernatuur komt niet meer terug, daar is Nederland te kleinschalig voor. Als je iets wilt in de natuur beïnvloed je het systeem en krijg je onbedoelde neveneffecten.
- Er wordt bv geprobeerd om de Kleine Beerze weer in de oorspronkelijke toestand terug te brengen, maar dat is misschien niet meer terug te krijgen. Alles is sindsdien veranderd.
- Het broeikas effect, de luchtvervuiling, verharding

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

Water

- Molenbroek is wel eens onder gelopen maar dat is binnen een paar dagen weer weg. Dat geeft geen schade. De verwachting is dat het vaker gaat voorkomen.
- Het tekort aan water hangt erg af van de zomer. Ze verwachten dat de winters natter en de zomers droger worden. Je moet zomers al snel gaan beregenen. Het is een erg wankel evenwicht.
- Door aanleg van drukriolering en mestbeperkingen is de waterkwaliteit waarschijnlijk steeds beter. Samen met bv projecten voor slootkantbeheer kan dit wel een positieve invloed hebben. Het waterschap investeert behoorlijk in waterzuiveringsinstallaties.

Natuur:

- De natuur krijgt hier meer de ruimte, er wordt landbouwgrond omgevormd tot natuur. Het is de vraag of dat een vooruitgang is. Het hangt ook af wat de visie is die voor dit gebied geldt. Ook hier is het te kleinschalig.

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- 30 jaar geleden is er een ruilverkaveling geweest. Misschien is er op nieuw een soort (ruil)verkaveling nodig, om grond van bedrijven weer bij elkaar te krijgen. Dat is nu niet helemaal het geval omdat het toentertijd niet 100% gelukt is en omdat bedrijven gestopt en opgekocht zijn in de loop van de tijd.

5.2 vindt men dat deze problemen verholpen moeten worden?

- Als ze met inrichten van natuur bezig zijn kan dit misschien ook meegenomen worden. Het zou voor sommige bedrijven wel makkelijk zijn.

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Landbouw op de eerste plaats zetten. En of de gronden die als natuur aangewezen zijn laten beheren dmv beweiding met binnenlands vee van verschillende boeren uit het gebied zelf. Geen moeilijke projecten met buitenlands vee, of vee van maar één boer.
- Respondent is voor herverkaveling die misschien ook kansen kan bieden aan natuurdoelstellingen.

6.2 wat moet behouden blijven?

- Ook een gedeelte landbouw behouden om in het gebied een bepaalde economische activiteit te behouden. Voor sommige mensen is wildgroei wel een mooi gezicht maar respondent kijkt toch door een boerenbril, hij kijkt hoe een perceel erbij ligt. Ook omdat respondent het gevoel heeft dat de sector steeds kleiner wordt en dat de invloed verminderd.

- Goede randvoorwaarden om de landbouw goed te kunnen beoefenen. Dus geen sterke vernatting. Natuurgrond is wel gedeeltelijk te gebruiken om jong vee te beweiden maar verder kun je er niets mee.

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Alleen degenen die echt belang bij het gebied hebben. Dat is dan iedereen die door een eventuele ingreep geraakt wordt. Verder kan het het beste aan deskundigen overgelaten worden.
- Na uitvoering plan moeten wel consumenten betrokken zijn. dwz zij moeten kunnen beleven.
- Mensen worden nu betrokken dmv de klankbordgroep. Dat is een goede manier. Respondent heeft geen goede ervaringen met inspraakprocedures, wordt te makkelijk over input heengestapt.

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

7.1 vindt men het goed als er ingegrepen wordt in het gebied?

- Voor respondent hoeft het plan niet. Hij ziet wel als redenen voor het plan het versterken van natuur en het vasthouden van water, maar uit agrarisch oogpunt hoeft het niet. en agrarisch en privé sluit bij een boer op elkaar aan.
- [Werd niet hier genoemd] In de 70ger jaren is respondent naar de huidige plek verhuisd omdat hij daarmee in een meer agrarisch gebied terecht kwam. Nu na 30 jaar is die ruilverkaveling afbetaald en nu is het de bedoeling dat het toen als agrarisch bestempelde gebied weer verschuift naar meer natuur.

7.2 ziet men noodzaak om in te grijpen in het gebied?

- Het is de vraag of er inderdaad meer wateroverlast komt, dat is alleen maar een verwachting. Dus er is geen noodzaak voor de plannen.

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingszone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- 7, 8 jaar geleden was er een klankbordgroep ecologische hoofdstructuur. Toen zeiden ze dat dat geen zin had ivm een waterpompstation in Vessem. Dat station in Vessem blijft waarschijnlijk en nu zeggen ze dat het wel kan. Toen was het: zonder water geen natuur, en nu dus toch.
- En natte parels, en verbindingszones levert mogelijk veel aan beperkingen voor bedrijven op. De habitatrichtlijn is er ook nog. Het stapelt zich op.
- Er is misschien wel begrip voor wat ze willen, maar aan de andere kant is het niet zo dat de natuur niets kan in het gebied zoals het nu is.

8.2 ziet men nog andere uitgangspunten voor een inrichtingsplan?

- Respondent antwoord hier ontkennend maar heeft wel meermalen aangegeven dat hij het belangrijk vindt dat het gebied toegankelijk wordt voor burgers, omdat het uit gemeenschapsgeld betaald wordt. Hij vindt wel dat het niet te druk moet worden in het gebied.

8.4 vindt men dat men er een eigen rol in kan spelen?

- Respondent heeft een behoorlijke lengte grond langs de Kleine Beerze liggen. Zijn mogelijke rol hangt af van de tegenprestatie. Dat kan zijn in de vorm van herverkaveling of in de vorm van gebruik van natuurgrond. Respondent heeft het nu over de situatie na uitvoer plan. Maar als je het plan wilt realiseren moet er snel begonnen worden met overleg over rol en tegenprestatie.
- Respondent behartigt de belangen van leden van ZLTO. Hij blijft in dat kader benadrukken dat er een goede tegemoetkoming moet zijn zodat mensen niet het gevoel krijgen dat ze er slechter van worden. Het gaat niet zozeer om geld. Het kan ook om grond gaan.
- De plannen zullen vroeg of laat toch wel doorgaan, maar bovenstaande zou bijdragen aan mogelijkheden en tempo om plan te realiseren..

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

Waterschap

- Ze moeten zorgen dat de ontwatering in orde blijft, ook voor landbouwkundig gebruik.
- Waarborgen van voldoende onderhoud van de watergangen.

Overheid

- De belangen van agrariërs blijven respecteren en erop toezien dat het waterschap de verplichtingen nakomt. Want het waterschap krijgt steeds uitgebreidere taken en kopen ook gronden aan bv. Het moet geen natuurorganisatie worden.
- In de gaten houden dat het ook een keer genoeg is voor boeren.

9 beelden van natuur

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee eens: maar dat zie je in Nederland niet meer. Nederland is te dicht bevolkt. Als je doordenkt bestaat het helemaal niet meer, want klimaatverandering werkt overal door, de mens heeft altijd invloed.

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de mens natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- een beetje mee eens: zowel B als C is ook wel natuur maar geen echte. Maar het er een beetje mee eens zijn voelt wel onbevredigend.

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- een beetje mee eens: natuur is wel het mooist als je het kunt consumeren, beleven, dat kun je in de oernatuur weer niet. Je kunt natuur ook zien als proces. Als iets groeit is het al natuur je kunt het overal een beetje mee eens zijn maar dan zijn het eigenlijk verschillende vormen van natuur..

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als je duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

- een beetje mee oneens: je moet het wel kunnen gebruiken, met mate en ook niet overal. Het is wel voorwaarde om er veel geld in te stoppen.

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving A: maar het zou niet als leidraad genomen moeten worden. Zie opmerkingen.

10 beelden van beek

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken zijn het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee eens: komt hier niet voor, is hier niet mogelijk

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- een beetje mee eens: dit is wel bekeken door de privé bril, niet de boerenbril

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- helemaal mee eens: bekeken door de agrarische bril.

E

Ook door de mens gemaakte of geregleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

- helemaal mee eens: bekeken door de agrarische bril.

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- Agrarisch gezien heeft E de voorkeur. A komt niet voor. anders zou het B zijn als je geen belangen hebt bij een gebied.

Een leidraad voor het plan is niet nodig. Het mag zo blijven als het is. Er is ook nu veel leven rond de beek. Uit inspraak blijkt dat ook veel andere mensen (burgers) het niet uitmaakt hoe het gebied ingericht is, ze willen er gewoon wandelen.

Betrokken als	Inwoner Vessem, lid IVN
Datum	25 augustus 2005
Interviewer	Josine Donders
Nummer	14

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Het is een mooi gebied om door te wandelen en rond te kijken.
- Respondent geniet van het geheel. Hij geniet van de plantjes, zoekt in boeken op wat hij ziet, neemt de verrekijker mee. Hij zag gisteren nog jonge vogels maar het was net te donker om te zien wat het precies was, hij heeft wel 5 minuten staan kijken. Hij zag ook een grote vis, vermoedelijk een graskarper, heel uniek.
- Respondent merkt op dat de slootkanten om de beurt gemaaid worden om de biotoop niet teveel te verstoren.
- De beek heeft een groot verval, bij de sluis is er wel 1.30m hoogteverschil. De sluizen zijn er voor de waterbeheersing, anders zou het nu helemaal droog staan. Boeren regelen dat zelf vanaf hun akkers. De beek groeit wel helemaal dicht.
- In de jaren 50 stond de Beerze zo vol dat je er plaatselijk moeilijk doorheen kwam, daarom is hij ook gekanaliseerd.
- Respondent hoopt dat ze de beek weer laten meanderen.
- Het wordt minder met de weidevogels, er zijn bv veel minder kievieten.
- Er komt meer variatie in de plantengroei langs de stroom. Respondent verwacht dat dit nog wel zal toenemen als de akkers minder bemest worden of niet meer beboerd. In de stukken die ze hebben laten liggen staat het gras erg hoog, er staan nog niet veel distels in maar dat komt misschien volgend jaar. Het verarmen van de grond is moeilijk. Als ze een strook voedselrijke grond af zouden graven wordt het erg laag. Nu is er al een strook langs de beek waar minder bemest mag worden.

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Respondent gaat ongeveer 2 keer per jaar met de IVN het gebied in, meestal langs de Beerze.
- Respondent heeft los van IVN gisteren nog in het gebied gewandeld: de Spekdonken en het Molenbroek. Hij ging tot voor kort ongeveer 2 a 3 keer per jaar zelf maar hij verwacht dat dat in de toekomst vaker wordt. Hij is net met pensioen gegaan, en hij heeft net een hond.

1.3 wat betekent het gebied voor de betreffende persoon?

- Respondent geniet van het gebied, zie hierboven.
- Respondent vindt het niet een heel uniek gebied, er zijn meer dergelijke gebieden in Brabant. Aan de andere kant is de Lanschotse heide met vennen, broedende wulpen die dan weer foerageren in de Molenbroek wel uniek.

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- Het mooiste stuk van het gebied is als je van het Heike naar Middelbeers gaat. Daar liggen veel stukken van BBL. BBL koopt daar waarschijnlijk nog steeds aan. Langs de stroom tot de Molenbroek is veel afwisseling. Daar zijn zowel stukjes bos als mooie smalle kaveltjes van vroeger die ze nog intact hebben gelaten. Oorspronkelijk horen daar hagen en houtwallen langs. Plaatselijk is dit nog te zien. Misschien brengen ze die houtwallen en slootjes wel weer terug want die grond hebben ze nu laten liggen. Respondent zou dit erg mooi vinden, het brengt nog meer diversiteit in het gebied. In de bosjes wordt hout gehakt door een werkgroep van IVN om ze niet te groot te laten worden.
- Minder mooi is het stuk aan de andere kant van de beek, waar nog intensief geboerd wordt, en grote percelen liggen.

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- Er zit wel eens jeugd te vissen.
- Natuurliefhebbers, wandelaars
- Veel mensen hebben niet zoveel met het gebied want er is vaak niet veel animo voor IVN wandelingen.

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- Respondent zou graag zien dat BBL meer grond kan kopen, ook aan de kant waar nu nog intensief geboerd wordt. Dit komt het natuurbehoud en de waterkwaliteit ten goede. Aan dit laatste wordt wel al veel gedaan, maar sommige regels mogen nog wel strenger. Het economisch gewin moet niet voorop staan ivm de leefbaarheid, de toekomst, kinderen kleinkinderen. Respondent ziet dit als een persoonlijk belang.

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- Bij de waterschapsverkiezingen zijn bv mensen gekozen die ZLTO vertegenwoordigen en die de belangen van boeren behartigen. Deze persoon zit ook in de gemeenteraad. Maar er zitten van verschillende kanten mensen in het waterschap.
- Natuurmensen hebben belangen.

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- Respondent voelt zich niet specifiek met dit gebied verbonden. Hij woont hier 14 jaar. Hij is hier lid geworden van het IVN maar dat heeft niet met het gebied te maken. Zijn zonen wisten langzamerhand meer van de natuur dan hun vader. Daar wilde hij wat aan doen. Nu hij met pensioen is zal hij vaker het gebied in gaan maar zeker ook vaker andere natuurgebieden bezoeken.
- Op een vraag naar persoonlijke herinneringen antwoordt respondent dat hij een keer “kickerskot?” gevonden heeft bij het paddenoverzetten. [I heb waarschijnlijk het woord niet goed verstaan maar bedoeld wordt kikkerdril dat door een reiger

opgegeten weer uitgespuugd wordt omdat het in de maag opzwellt]. Respondent heeft dit op een vergadering van het IVN laten zien.

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- Vervuiling door lozingen. Dit wordt wel beter maar uit het buitenland komt nog veel troep. Als je in het water kijkt vraag je je af hoe de waterkwaliteit is: “net soep.”
- Woonwijken die overstromen: hier zouden ze iets aan moeten doen. De Millingerwaard die overstromd is juist prachtig.

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Het gaat redelijk maar het kan beter. Veel mensen worden zich bewust dat je zorgzaam met de natuur moet omspringen. Het gaat de goede kant op.

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Het zou kunnen dat er problemen zijn met landbouwgif in de Kleine Beerze, maar dat weet respondent niet. Er is wel een stuk waar geen kunstmest gebruikt mag worden. Bij het pompstation is het water erg schoon.
- Sinds de kanalisatie zijn er geen overstromingen.
- Met de natuur gaat het niet zo slecht.

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- Respondent weet hier geen antwoord op. De landbouw vindt hij moeilijk te beoordelen.

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Respondent wil graag aan de westkant? alle boeren weg.
- De beek weer laten meanderen en dan de natuur zijn gang laten gaan. De Oostvaartse plassen zijn een goed voorbeeld, dit is zonder ingrijpen van de mens een mooi natuurgebied geworden. Er moet wel eerst verschraling optreden.

6.2 wat moet behouden blijven?

- De smalle akkertjes met van oudsher houtwallen erlangs. In Oirschot is daar ook een hoekje van (Landgoed de Mortelen). Dit is sinds de Middeleeuwen al zo. Vroeger werden de smalle stroken steeds door twee boeren gebruikt die afwisselend het voorste of het achterste deel ter beschikking hadden.
- Het stuk moeras met bos ten zuiden van de Spekdonken.

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Ja, maar het is de vraag of je daar mensen warm voor krijgt. Een open dag van het waterschap en IVN zou kunnen en dan met mensen het gebied ingaan en daar over het gebied informeren. Informeren is belangrijk.

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

7.1 vindt men het goed als er ingegrepen wordt in het gebied?

- Er ligt hier een unieke kans omdat er weinig bebouwing is om de landschapswaarde te verhogen. Er ligt al veel moois.

7.2 ziet men noodzaak om in te grijpen in het gebied?

- Respondent twijfelt of er een noodzaak is omdat er meer zulke gebiedjes in Brabant zijn.

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingszone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Respondent is het hier hartstikke mee eens. Diversiteit in Nederland vergroten is goed en dus ook het maken van overgangsgebieden. Ook om inteelt te voorkomen en dieren langs natuurlijke weg terug te krijgen. Hopelijk krijgt dit gebied aansluiting bij andere zone's.
- Waterberging ter voorkoming van verdroging is goed want de afvoer van water gaat te snel in Nederland.
- Natte natuurgebiedjes zijn voor amfibieën en reptielen belangrijk. Zeker vlak tegen een beek aan werkt dat goed.

8.2 ziet men nog andere uitgangspunten voor een inrichtingsplan?

- Nee, geen ideeën.

8.4 vindt men dat men er een eigen rol in kan spelen?

- Respondent zou andere bewoners tijdens bv een open dag kunnen informeren, als gids in het gebied optreden als IVNner.

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

- Het waterschap heeft de grootste rol, maar niet het voortouw. Er moet naar alle mensen gekeken worden.
- Overheid: respondent vraagt zich af of de overheid landelijke richtlijnen heeft voor waterschappen. De overheid zou de waterschappen de vrije hand moeten geven omdat de situatie overall anders is. Daarnaast moeten ze financiën ter beschikking stellen.

9 beelden van natuur

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de men natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- helemaal mee eens: soms moet je, maar dan wel minimaal ingrijpen

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- een beetje mee eens

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

- een beetje mee eens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving A

Vindt u dat dit beeld van natuur leidraad zou moeten zijn voor het gebied?

- In Nederland kun je geen natuur hebben. Dus als leidraad is dat moeilijk, maar toch : ja!.

10 beelden van beek

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- een beetje mee eens

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- een beetje mee eens

E

Ook door de mens gemaakte of geregleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

- een beetje mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving A

leidraad?

- Wel de beek eerst laten meanderen en daarna de vrije hand geven

Betrokken als	Medewerker Waterschap de Dommel
Datum	26 augustus 2005
Interviewer	Maarten Jacobs
Nummer	15

De respondent is planvormer, en houdt in de gaten of er projecten moeten opstarten. De respondent komt vanuit het stroomgebied in de projectgroep, als contactpersoon naar de streek, voor het inbrengen van de gebiedskennis, het afstemmen met andere projecten en het afstemmen met beheer.

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Ik ken het gebied niet heel goed, omdat ik er zelf nog niet vaak ben geweest.
- Het is een kansrijk gebied om veel leuke dingen te gaan doen. Bijvoorbeeld om er weer een mooie meanderende beek van te maken. Nu valt de beek droog, dat is zonde. Met een ander profiel kan dat beter worden. Ook kan er meer beschaduwing komen
- De stukjes waar de beek door het bos gaat zijn heel mooi
- Molenbroek en Spekdonken zijn belangrijke natuurgebieden, aangewezen als natte natuurparels
- In het gebied zitten een paar enthousiaste agrariërs die leuke ideeën hebben. Ze moeten wel vertrouwen krijgen in het waterschap, nu zijn ze bang dat er veel grond naar natuurorganisaties gaat.

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Ik maak er weinig gebruik van, ik ben er wel eens geweest vanuit mijn werk

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- Ik denk dat er voor de dorpsbewoners te weinig met het gezicht naar de beek is, dat het niet echt leeft. De bebouwing is van de beek afgekeerd.
- Van boeren heb ik het idee dat zij het vooral belangrijk dat water goed wordt afgevoerd. Uit andere projecten heb ik de ervaring dat boeren een rechte beek ook mooi vinden, en dat ze de meerwaarde van kronkelende beken vaak niet ervaren.
- Ik denk dat er langs wordt gewandeld, dat moeten we ook meenemen. Zorgen dat mensen er ommetjes kunnen maken. Misschien moeten daar meer mogelijkheden voor komen.

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- We moeten de functie waternatuur realiseren; hermeanderen en een ecologisch goed functionerend gebied. De functie waternatuur is in principe een opdracht aan ons van hogere overheden; wij moeten het realiseren. Wij kijken dan naar de kansen in het gebied, bekijken waar we prioriteiten aan kunnen geven.
- We hebben ook een doelstelling voor viswater (water waar vissen in kunnen leven en migreren)
- Ik ben het eens met deze doelstellingen die zijn opgelegd: In Waterschap de Dommel zijn deze als het ware omarmd.
- Recreatie is niet echt een doelstelling voor het Waterschap, maar dit willen we graag meenemen in het project.

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- Vanuit de agrarische hoek is er angst voor vernatting. Bij ons is het een randvoorwaarde dat er geen ongewenste waterpeilverhoging optreden. Dat is in dit gebied wel lastig, omdat er bij natte natuurparels door de overheid is besloten dat er wel wat uitstraling mag zijn. Dit proberen we wel in overleg met de boeren te doen. We moeten net zogoed de belangen van de boeren te behartigen als Waterschap, die betalen ook hun waterschapslasten. Ook waar natuur voorrang krijgt mogen boeren geen schade ondervinden, tenzij in overeenstemming, met vergoeding indien nodig
- Voor bewoners zijn de recreatieve waarden van groot belang.
- Natuurorganisaties zijn vaak enthousiast over dit soort projecten.
- Het meanderen van een beek hoeft niet strijdig te zijn met agrarische belangen.
- Ik denk dat te weinig water ook nadelig kan zijn voor boeren.

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- Door met het gebied te werken krijg ik langzaam een binding, ook door contacten met mensen en verenigingen. Maar deze binding komt puur door mijn werk

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- Verdroging vind ik echt een probleem
- De hoge pieken en daardoor wateroverlast
- Al het water dat van verharde oppervlakken afstroomt en in het riool verdwijnt
- Het zoetwatertekort is ook een probleem; door alle waterwinning zou er uitputting kunnen komen
- Veel watergangen hebben lage ecologische waarden; het zijn vooral afvoergoten, terwijl er zoveel meer mee kan

- De zeespiegelstijging
- Heel veel drainage vind ik ook een probleem

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- De verdroging is ook bij natuur een belangrijk probleem
- Daarnaast is versnippering een probleem. Wat dat betreft sta ik wel achter de EHS gedachte.
- De combinatie van waterberging en natuur is een probleem. Ten eerste willen natuurorganisaties vaak geen waterberging in hun gebieden. Ten tweede zijn de natuurdoeltypen te rigide geformuleerd om flexibele oplossingen te zoeken.

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Bijna alle problemen spelen ook in dit gebied denk ik.

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- Ik denk dat er, naast bovengenoemde problemen, nog een probleem is met leefbaarheid: hoe houdt je voorzieningen, hoe zorg je dat het dorpsgevoel niet verdwijnt?
- In de landbouw zit een probleem met de toekomst: welke kant op moeten we ontwikkelen, intensief of juist extensief, en is er nog plaats voor iedereen?

5.2 vindt men dat deze problemen verholpen moeten worden?

- Van de ene kant: het is beleid en daarmee onze taak.
- Van de andere kant zie ik ook zelf de kansen in het gebied: voor het hele Beerzedal zijn er veel ecologische potenties, in het grotere geheel, op hogere schaal gezien kun je veel bereiken, door steeds kleinere gebieden op te pakken.
- Ik denk dat we in dit plan ook mee kunnen nemen hoe boeren zich willen ontwikkelen

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Dit is reeds ter sprake gekomen

6.2 wat moet behouden blijven?

- Hier heb ik geen ideeën over

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Iedereen heeft recht om te weten wat er gebeurt. Mensen betalen er belastinggeld voor.
- Het is ook belangrijk dat iedereen het weet, zodat men kan meedenken, en de kans op een geslaagd plan groter wordt, omdat mensen het idee hebben dat ze gehoord worden
- We werken met een klankbordgroep. Op zich is dat een goede manier, omdat je niet altijd een bijeenkomst houden met honderd mensen. Probleem kan wel zijn dat een afgevaardigde niet altijd namens de hele groep kan spreken, omdat mensen er altijd weer iets anders over kunnen denken.
- Daarnaast hebben we daarom openbare bijeenkomsten, waar iedereen die wil aanwezig kan zijn. Ook maken we een nieuwsbrief over het project.
- Soms komen mensen ook gewoon hier langs.
- Er zijn soms ook problemen met deze werkwijze. Zo zien we soms dat veel boeren geen lid zijn van de ZLTO, en vinden dat deze organisatie niet kun belangen goed behartigt.
- Recreatie is vrij slecht georganiseerd, dus om dit belang in de klankbordgroep te krijgen is een probleem
- Ook een probleem is wanneer je de eerste bijeenkomst organiseert: als er nog geen plan is vragen mensen zich af wat ze hier doen; als er wel een plan is komen er klachten dat er al van alles is bedacht. Hier kan de communicatie beter: mensen echt goed duidelijk maken van tevoren dat het in een eerste openbare bijeenkomst gaat om het bedenken van wensen en uitgangspunten, daadwerkelijk iets inbrengen. Dit spanningsveld tussen te vroeg of te laat zit ook een beetje in de klankbordgroep: dit is al gauw te veel of te weinig: je moet keuzes maken in de organisaties die erin zitten, zodat de groep niet te groot doet, maar als een belangrijke groep er niet in zit dan kun je een groot probleem krijgen.

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

- Deze vragen zijn reeds beantwoord

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingszone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Deze uitgangspunten zijn beleid van hogerhand, waar ik het mee eens ben

8.2 ziet men nog andere uitgangspunten voor een inrichtingsplan?

- Ik vind daarnaast dat je mensen geen schade moet berokkenen door het plan.

8.3 hoe ziet men dat deze uitgangspunten kunnen worden verwezenlijkt?

- Dat vind ik moeilijk om te zeggen; ik ga er van tevoren best blanco in, het moet langzaam ontstaan in het planproces, in overleg allerlei partijen.

9 Natuurbeelden

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

een beetje mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de men natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

helemaal mee eens

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

een beetje mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

een beetje mee eens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

omschrijving C

10 Beken

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

een beetje mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

0 een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

0 helemaal mee eens

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

0 helemaal mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte of gereguleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

0 helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

0 omschrijving C

Betrokken als	Mederwerker Waterschap de Dommel
Datum	25 augustus 2005
Interviewer	Josine Donders
Nummer	16

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Respondent is net tot in Vessem in het gebied geweest. Hij kent het gebied verder alleen aan de hand van kaarten met fysische kenmerken.
- Respondent beschrijft het gebied als een landelijk gebied met voornamelijk agrarisch gebruik en kleine stukjes verstedelijking. Er zijn laaglandbeekjes.
- Verder zijn er geen bijzonderheden die speciaal kenmerkend voor dit gebied zijn. het is niet uniek.
- In de loop van het project gaat respondent nog wel naar het gebied toe.

1.2 maakt men gebruik van het gebied en op welke wijze dan?

- Respondent maakt geen gebruik van het gebied.

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- Gebied wordt gebruikt door agrariërs: productielandschap
- Er wordt gewoond
- Misschien wordt het bos voor recreatie gebruikt
- Natuurorganisaties zien de beek als mooie natuur

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- Respondent heeft geen persoonlijk belang bij het gebied.
- Het waterschap is verantwoordelijk voor de plaatselijke waterhuishouding: de opdracht is om de beek zijn natuurlijke functie terug te geven, samen met de mensen die er wonen. Respondent verstaat hier onder natuurlijk dat de beek kan meanderen, overstromen en van plek kan veranderen. Voor het waterschap is natuurlijk hier dat de beek meandert, kan overstromen en dat er bepaalde stroomsnelheden in voorkomen.
- Daarnaast is er een kans om waterberging te realiseren (dit is geen natuurlijke functie).

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- Vooral landeigenaren hebben belangen. Dat zijn boeren en natuurorganisaties.
- Waterwinning is misschien ook een belang, dat is (nog?) niet duidelijk.
[waterschap gaat over oppervlakte water en ondiep water, waterwinning over diep water]

3 persoonlijke binding met plangebied

3.1 voelt men zich verbonden met het gebied?

- Persoonlijk niet.

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- De zeespiegelstijging
- Door de klimaatverandering moeten er grotere hoeveelheden waterdoor de grote rivieren afgevoerd worden. Hier is ook een samenhang met afvoer door beken.

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Natuur is erg gefragmenteerd, dus het gaat niet super goed.
- Alles is wel al eens een keer op de schop geweest. Dat is in wezen slecht. Alles is wel al of agrarisch of stedelijk gebied geweest.

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- Door klimaatverandering kan het zijn dat de beek vaker overstroomd. Boeren zouden daar last van kunnen hebben.
- Ook in dit gebied is natuur al eens op de schop geweest.

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- Verdroging is vooral een probleem voor de natuur. De verdroging is een gevolg van de waterwinning en van intensivering van waterafvoer na de ruilverkaveling.

5.2 vindt men dat deze problemen verholpen moeten worden?

- Respondent heeft hier persoonlijk geen mening over.
- Het waterschap heeft hier een opdracht: de beek een natuurlijke stroming terug te geven en van de aanliggende percelen de detailontwatering op te heffen tegen de verdroging. Mensen met percelen met een functie die daar onder leiden moeten gecompenseerd worden.

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Respondent heeft hier persoonlijk geen ideeën over.

6.2 wat moet behouden blijven?

- Persoonlijk vindt respondent dat er niets behouden hoeft te blijven. Hij bedoelt op het vlak van mogelijke archeologische zaken.
- Het waterschap dient alle belangen en wil dat alle huidige functies uitgeoefend kunnen blijven worden. Eerst was er alleen sprake van peilbeheer door het waterschap voor de agrariërs en dat op een kostenefficiënte manier. Dit was de reden dat de beek ooit was rechtgetrokken. Nu moet het waterschap ervoor zorgen dat daar natuurfuncties bij komen.

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Mensen die er direct belang bij hebben, die direct onder invloed staan van ingrepen wel. Het gaat dan om mensen die percelen hebben die droger zullen worden of overstromen.
- Deze mensen moeten goed geïnformeerd worden over de functies door het Rijk of op provincie niveau zijn toegekend aan het gebied. Ze moeten inzicht kunnen krijgen in het grotere belang.
- Misschien is het zinvol als zij ook meedenken ivm de persoonlijke band die zij hebben met het gebied. Een avond met veel kaarten en stiften?

7 draagvlak voor inrichtingsplan Kleine Beerze

7.1 vindt men het goed als er ingegrepen wordt in het gebied?

- Als je meer natuur wilt dan wel.

7.2 ziet men noodzaak om in te grijpen in het gebied?

- Er is voor het gebied zelf geen noodzaak. Maar als hier niet wordt ingegrepen krijgt het gebied dat meer naar het noorden ligt wel problemen op watergebied. Dat kan dan ook wel daar opgelost worden, maar het kan veel makkelijker bij de Kleine Beerze.

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingzone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Ecologische verbindingzones zijn heel nuttig ivm het gefragmenteerd zijn van de natuur. het hoeft niet per se hier maar het moet wel ergens.
- Waterberging is nuttig, zie boven.
- Herstel natuurparels is natuurlijk mooi.

8.2 ziet men nog andere uitgangspunten voor een inrichtingsplan?

- Persoonlijk niet
- Zie rol waterschap

8.4 vindt men dat men er een eigen rol in kan spelen?

- De taak van respondent houdt in dat hij moet kijken welke afmetingen de beek moet hebben en hoe vaak er overstromingen moeten komen. Verder moet hij de gevolgen van ingrepen inzichtelijk maken.
- Waterschap: heeft behalve eerdergenoemde opdracht tevens als randvoorwaarde dat een en ander in overeenstemming met bewoners moet gebeuren, mensen moeten eventueel gecompenseerd worden.

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

- Waterschap: zie hierboven
- Overheid: legt functies op aan het gebied. Waterschap is overigens ook overheid.

9 beelden van natuur

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee eens: maar dat kan niet!

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- helemaal mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de men natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- een beetje mee eens

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- een beetje mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

- helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving A

Vindt u dat dit beeld van natuur leidraad zou moeten zijn voor het gebied?

- Dat kan niet. Er is al heel veel ingegrepen.

10 beelden van beek

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

- helemaal mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

- helemaal mee eens: nu is Kleine Beerze niet natuurlijk

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

- een beetje mee eens

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

- een beetje mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte of gereguleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

- een beetje mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

- omschrijving B

Keuze B ook als leidraad voor het gebied? Het waterschap kan een en ander niet spontaan laten gebeuren. Ze moeten het blijven controleren om te zorgen dat het niet te gek wordt.

Betrokken als	Medewerker DHV, bureau dat inrichtingsplan maakt
Datum	6 september 2005
Interviewer	Maarten Jacobs
Nummer	17

1 beleving en gebruik plangebied Kleine Beerze

1.1 hoe beleeft men het gebied?

- Ik heb het beleefd als een gevarieerd gebied, afwisseling tussen dicht, met dennenbossen, en het Brabantse dekzandlandschap, en een stukje benedenstrooms nog een stukje wat heel natuurlijk is. Vanuit de woonkernen kom je meteen daarin.
- Ik vind het heel erg beïnvloed. Het is heel erg gestuurd, de hele beek is helemaal vastgelegd, helemaal gereguleerd en afgestemd op het grondgebruik.
- Er zijn hele mooie plekjes.
- De beek is goed benaderbaar, om langs te lopen, plantjes te kijken en te vissen.

1.4 wat zijn favoriete en minder favoriete plekken in het gebied?

- In het benedenstroomse deel is een zijkanaal gegraven. De andere loop is waarschijnlijk de oorspronkelijk loop, die gaat door de bossen, dat is een mooi stukje, met een heel natuurlijk uiterlijk.
- De stukjes met de maïsakkers vind ik minder aantrekkelijk, omdat je zo weinig ziet.
- Het valt op dat de sloten die naar de beek gaan allemaal droog staan in de zomer.
- Ik vind het gebied een typisch Brabants beeklandschap door de afwisseling met bossen en maïs.
- Er zijn leuke stukjes, zoals de natuurparels
- Er is ook nog een stukje met smalle oude kavels met houtwalletjes ernaast, dat ziet er gezellig uit.

1.5 hoe denkt men dat anderen het gebied beleven en gebruiken?

- Er zitten stukken bij met veel wandelaars en fietsers en vissers, met name waar de beek grenst aan de dennenbossen, het is heel aardig dat je daar de bossen uit kan en langs de beek kan. De beek zelf is wel redelijk recht, met oevers direct naar beneden. Die stukken worden denk ik wel goed gebruikt door of dagjesmensen of mensen uit de plaats.

2 belang bij plangebied

2.1 welk belang heeft men bij het gebied (economisch, natuur, recreatie)?

- Voor ons is het belangrijk dat het mooier wordt voor de mensen die er wonen en werken.

- Ook is het van belang dat de natuur verbetert, daar is nog wat winst te halen. Dit is meer een persoonlijk belang dat ik voor heel Nederland heb, want in zo'n project dan helemaal terugkomt.
- Daarnaast is het belangrijk dat er ook nog gewoon gewoond en gewerkt kan worden.

2.2 welke belangen denkt men dat anderen hebben bij het gebied?

- Voor de agrarische bedrijven is het wel belangrijk dat ze het grondgebruik dat ze hebben kunnen blijven uitvoeren.
- Daarnaast ook voor de recreanten.

4 perceptie van algemene problematiek rond water en natuur

4.1 ziet men problemen met betrekking tot water in Nederland?

- Een beetje het bekende rijtje ...
- Het waterbeheer zelf, zorgen dat er op de juiste tijd voldoende water is en dat het ook op de juiste tijd droog genoeg is.
- De waterkwaliteit moet voldoende zijn.
- De drinkwaterwinning in zandgebieden kan verdroging opleveren.

4.2 ziet men problemen met betrekking tot natuur in Nederland?

- Ik zou graag willen zien dat we blijven zorgen dat de grote natuurgebieden groot genoeg blijven, en het liefst nog groter worden
- Ik zie voor de natuur ook wel dat we veel plannen hebben, om het groter te maken of te verbinden, mooie doelstellingen, enzo, maar op de een of andere manier stopt het altijd als we het echt moeten realiseren. Dat moet er eigen vanaf het begin al inzitten, beter nadenken over hoe je het moet realiseren. Wat dat betreft zijn dit soort projecten wel goed, omdat het concreter is, en het Waterschap ook wat wil laten zien. De natuur gaat nog vaak aan goede bedoelingen ten onder.

4.3 zijn deze problemen ook van toepassing op het gebied?

- De waterproblemen spelen hier allemaal; aan de ene kant heb je de natte natuurparels waar je voldoende en schoon water voor nodig hebt, waar je door grondwater gevoede systemen zou willen hebben. Maar vanwege grondwaterwinning en goede sloten kun je je doelen op dit moment nog niet bereiken.
- Daarnaast heb je de pieken in de waterafvoer, die moeten hier opgevangen worden.
- Ik verwacht dat het probleem van de natuurrealisatie die achterblijft bij de plannen hier ook gaat spelen. Je bent afhankelijk van grondverwerving. Je moet ook afstemmen met het huidige gebruik.

5 perceptie van problemen in plangebied

5.1 vindt men dat er problemen zijn in het gebied (bv water, landbouw, natuur)?

- De drinkwaterwinning, die had ik al opgenoemd
- Het gros van de problemen zit in de afstemming van het waterbeheer op het grondgebruik. Dat wordt de grootste opgave. Ik verwacht van de beleving en het gebruik door mensen dat daar goede kansen voor zijn en dat we daar wel uit kunnen komen, daar is behoorlijk wat ruimte voor

5.2 vindt men dat deze problemen verholpen moeten worden?

- Ik vind het het waard om dit soort beeksystemen aan te pakken, de aders van het Brabants landschap, als je ergens wat voor natuur kan bereiken is het rond de beeksystemen. Hoe veel geld dat waard is vind ik moeilijk te beoordelen, maar ik vind het heel wat waard om dat op te knappen. Als je iets aan de natuur wil doen dan zou ik juist op dit soort gebieden het geld inzetten.

6 wensen voor inrichtingsplan Kleine Beerze

6.1 wat zou men graag anders willen zien?

- Dat de beek weer natuurlijker gaat functioneren. Dat zit hem deels in het beheer van de peilen, het valt nu veel droog. Wat meer structuur en variatie in de beek, meer stroming, de barrières voor de vissen eruit.
- Met name voor de natuurparels die er liggen, daar zitten die diepe ontwateringsloten naast. Moet je dan binnen het gebied sleutelen, of moet je naar een groter gebied kijken? Dat is nog wel een opgave.

6.2 wat moet behouden blijven?

- Ja, die oude kavelstructuur
- Het oude loopje benedenstreams
- De toegankelijkheid van de beek moet ook blijven

6.3 vindt men dat mensen bij een inrichtingsplan betrokken moeten worden?

- Ja, normaal doen we ook altijd interviews bij betrokkenen. Soms zie je zelf dingen in een gebied niet die zij wel zien, je moet niet zomaar een papieren plan maken waar mensen vervolgens in moeten wonen
- Ook kunnen mensen beschikken over kennis die nuttig is
- Mensen moeten ook een stem hebben over hun toekomst, waar het heen gaat
- Je moet ook wel helder zijn dat je niet altijd alle wensen kunt inwilligen, je moet kunnen uitleggen waarom je bepaalde keuzen hebt gemaakt. Als je alle wensen inwilligt kun je een soort ratjetoe krijgen.

8 perceptie van waterberging, ecologische verbindingzone en natte natuurparels

8.1 wat vindt men van deze uitgangspunten?

- Ik ben het met deze uitgangspunten eens

- De manier waarop je ze verwezenlijkt daar kun je nog een hoop aan invullen
- Er kan ook nog een probleem zijn met ander beleid, die tegenstrijdige doelen aan het gebied kan koppelen

8.3 hoe ziet men dat deze uitgangspunten kunnen worden verwezenlijkt?

- Zover zijn we momenteel nog niet
- We zien twee sporen: aan de ene kant de grondwaterafhankelijke natuur herstellen en aan de andere kant het beekstelsel zelf: dat kan betekenen meer stroming, of dat het peil anders wordt.

8.5 wat verwacht men van het waterschap en de overheid?

- Ik verwacht dat ze luisteren naar wat mensen in de streek te zeggen hebben. Dat zit ook deels bij ons in de opdracht, dus dat moeten we samen doen.
- Voldoende informatie over waar we mee bezig zijn, en ook duidelijk zijn over de keuzes die gemaakt worden.
- Op zoek gaan naar partners die willen meewerken.

9 Natuurbeelden

A

Alleen natuur zonder enige invloed van de mens is echte natuur. We moeten zoveel mogelijk van de natuur afblijven. Natuur is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

een beetje mee eens

B

Zolang het om spontane processen gaat is het natuur. Het is beter niet teveel in te grijpen in de natuur. Natuur is het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit is natuur. Het is goed als de mens natuur aanlegt. Natuur is het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

helemaal mee eens

D

Natuur vormt een achtergrond voor menselijke activiteiten. Natuur kan prima worden gebruikt door de mens. Natuur is het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

een beetje mee oneens

E

Ook door de mens gemaakte gebieden kunnen natuur zijn. Het is goed om natuur zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Natuur is het mooist als duidelijk ziet dat de mens haar controleert.

een beetje mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

0 omschrijving C

10 Beken

A

Alleen beken die waarop de mens helemaal geen invloed heeft zijn echt natuurlijke beken. We moeten zoveel mogelijk van beken afblijven. Beken is het mooist als je er geen sporen van de mens in terugziet.

0 een beetje mee oneens

B

Zolang het om spontane processen gaat is een beek natuurlijk. Het is beter niet teveel in te grijpen in beken. Beken zijn het mooist als het anders is dan de bewoonde wereld.

0 een beetje mee eens

C

Alles dat groeit en bloeit in en rond beken is natuurlijk. Het is goed als men beken verandert. Beken zijn het mooist als je ziet dat natuur en mens kunnen samengaan.

0 helemaal mee eens

D

Beken vormen een achtergrond voor menselijke activiteiten. Beken kunnen prima worden gebruikt door de mens. Beken zijn het mooist als je er een veilig gevoel bij hebt.

0 een beetje mee eens

E

Ook door de mens gemaakte of gereguleerde beken kunnen natuurlijk zijn. Het is goed om beken zoveel mogelijk te gebruiken ten bate van de mens. Beken zijn het mooist als duidelijk ziet dat de mens ze controleert.

0 helemaal mee oneens

Voor welke van deze omschrijving voelt u het meest?

0 omschrijving C